

Evaluering av Regelrådet

**Rapport utarbeidet av KPMG for Nærings- og
fiskeridepartementet**

5. november 2021

kpmg.no

Sammendrag

Evalueringen av Regelrådet finner at Regelrådet fyller en viktig rolle i norsk offentlig forvaltning. Det er en funksjon som er anbefalt av OECD og som også er på plass i sammenlignbare land. Det er vanskelig å estimere Regelrådets bidrag til verdiskaping for næringslivet, men evalueringen konkluderer med at Regelrådet har bidratt til og fortsetter å bidra til en nødvendig prosess for bedring av utredningskvaliteten for regelverksendringer og lovforslag. Vi anbefaler at Regelrådet fortsetter sitt arbeid innen nåværende rammer og mandat. Evalueringen gir anbefalinger om styrking av veiledningsarbeidet, sporing av effekter, styrking av virkemidler og å gi Regelrådet en tydeligere profil.

KPMG har fått i oppdrag av Nærings- og fiskeridepartementet å evaluere Regelrådet. Regelrådet ble etablert som en del av regjeringens forenklingsarbeid for næringslivet og startet sitt arbeid i juni 2016. Flere land hadde på dette tidspunktet opprettet egne Regelråd i tråd med anbefalinger fra Council on Regulatory Policy and Government (OECD) om å etablere mekanismer og institusjoner til å overse og sikre kvalitet i utredning av forslag til nytt og endret regelverk. Regelrådet ble opprettet etter en rekke undersøkelser som viste at offentlige tiltak, regelendringer og lovforslag ikke ble tilstrekkelig utredet. For næringslivet kan dette ha negative konsekvenser ved at regelendringer kan føre til økte økonomiske og administrative kostnader. Etableringen var ikke uten politisk konflikt, og det fortsetter å være politisk debatt rundt selve eksistensen av Regelrådet.

Regelrådets samfunnsoppdrag er å *bidra til økt verdiskaping ved at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk*. Dette skal utføres ved å: 1) utarbeide uttalelser til forslag til nytt eller endret regelverk som påvirker næringslivets rammebetingelser; 2) gi veiledning til forvaltningen om utarbeidelse av konsekvensvurderinger, inkludert for EØS-relevant regelverk; og 3) følge og bidra til den faglige utviklingen nasjonalt og internasjonalt.

Oppdraget

Evalueringen har som formål å svare på følgende problemstillinger:

1. I hvilken grad Regelrådet har bidratt økt verdiskaping ved at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk?
2. Hvordan fungerer Regelrådets organisering og innretning av arbeidet med hensyn til de målsettinger som er satt for virksomheten?
3. Hvordan bør Regelrådet innrette sin virksomhet fremover med sikte å bidra til størst mulig verdiskaping?

Evalueringen ble gjennomført i perioden juni til november 2021. Den er basert på et bredt datagrunnlag som inkluderer en gjennomgang av styrende dokumenter, høringsnotater og uttalelser, internasjonale rapporter og faglitteratur. En case-gjennomgang ble gjort av 8 saker hvor Regelrådet har gitt uttalelser. Vi har gjennomført 18 intervju med ansatte i Regelrådets sekretariat, medlemmer av rådet, ledere og saksbehandlere fra departement og direktorat, representanter fra næringslivet, medlemmer av nasjonale regelråd og RegWathEurope fra Sverige, Danmark og Storbritannia, samt en representant av OECD. Vi har også gjennomført fokusgruppemøter med regelgivere fra departement, direktorat og tilsyn og representanter fra næringslivsorganisasjoner. Vi har også gjennomført en digital workshop med Regelrådet.

Funn

Det er vanskelig å tallfeste Regelrådets verdiskapingen. Regelrådets systematiske sporing av virkninger stopper når saken er endelig vedtatt/fastsatt, og det er ikke tilgjengelig data som muliggjør aggregering av virkninger som Regelrådets uttalelser og veiledning har bidratt til utover dette tidspunktet. På dette området her de kommet lengre i Storbritannia, hvor de kalkulerer årlig besparelse for næringsliv ved å unngå dårlig utredete lover og regler.

På grunnlag av tilgjengelig data konkluderer evalueringen med at Regelrådet har bidratt til, og fortsetter å bidra til, en prosess for bedring av utredningskvaliteten for regelverksendringer og forslag. Vi baserer denne vurderingen på følgende faktorer:

- ✓ Vi har observert enkeltsaker hvor Regelrådets uttalelser høyst sannsynlig har ført til bedre kvalitet utredning. Et eksempel er NFDs lovforslag om ny lov om nasjonale prosedyrer for offentlig støtte. Vi har også observert tilfeller hvor Regelrådets uttalelser ikke har blitt tatt til følge, og som har ført til lengre ressurskrevende prosesser. Pelsdyrsaken og opprettelse av Dagligvareportal er eksempler på dette.
- ✓ Veiledning og oppfølging fra Regelrådet har bidratt til bedre kompetanse om utredninger av virkninger for næringsliv
- ✓ «Riksrevisjonseffekten» - det at regelgiverne vet at Regelrådet vil se dem i kortene, gjør at utredningsarbeidet får høyere fokus.

Det er allmenn enighet blant respondenter fra både departementer/direktorater og næringslivsorganisasjoner at den siste faktoren er den mest vesentlige. Omfanget av virkningen av regelrådets arbeid, og i hvilken grad det har ført til økt verdiskapning for næringslivet, er det vanskelig å si noe konkret om. De mer langsiktige virkningene av Regelrådets arbeid er antageligvis enda ikke synlige.

Regelgivere er ofte uenige i at kvaliteten av deres utredninger ikke er gode nok. Flere i departementer og direktorater som har mottatt kritiske uttalelser om deres utredningskvalitet mener at Regelrådet mangler nødvendig sektorkompetanse for å gi relevante innspill. Likefullt er de fleste enige i at Regelrådet har bidratt til å gi mer fokus på viktigheten av gode utredninger.

Regelrådets egne data og målinger foretatt av DFØ, viser ingen vesentlig forbedring i utredningskvaliteten på et overordnet nivå. Dette står i kontrast til regelgiveres svar på evalueringens spørreundersøkelse, som viser at de mener virkninger for næringslivet blir tilstrekkelig utredet. Dette indikerer at det enda er mye som gjenstår i arbeidet med å øke innsikten blant regelgivere om hva som forventes av utredninger generelt, samt med å oppnå systematisk forbedring av utredningskvaliteten av regelendringer- og forslag som påvirker næringslivet spesielt.

Næringslivet opplever at Regelrådet fyller en viktig rolle og at deres arbeid bidrar til verdiskapning. De opplever også at Regelrådet inkluderer dem på en god måte. I spørreundersøkelsen er de sterkt uenige i at regelgivere utreder virkninger for næringsliv i tilstrekkelig grad. Næringslivet ønsker at Regelrådet skal ha skarpere tenner. Dette henger tydelig sammen med deres hovedkritikk om at dagens virkemidler ikke er sterke nok til å skape tilstrekkelig incentiver til å lytte til anbefalinger og bemerkninger ved departementenes og direktoratenes utredningsarbeidet. Et forslag som ofte kommer til syne er krav om at Rødt lys fra Regelrådet skal kreve ytterligere utredning.

Gjennom sitt arbeid utfører Regelrådet en viktig veiledningsrolle, selv om det fremdeles er en vei å gå i prosessen av å bygge konstruktive relasjoner med regelgivere i departement og direktorat. Også på dette området kan Regelrådet ta læring fra UK Regulatory Policy Committee, som gjør et årlig survey blant regelgivere for å måle hvor fornøyde de er med deres arbeid.

Et område med særlig mye uenighet mellom regelgivere og Regelrådet er EØS-relaterte saker. Flere departement og direktorat er av den oppfatning at Regelrådet bør tilpasse kravene til utredning til hva som er Norges mulighetsrom. På dette området har NFD også tildelt Regelrådet spesielt veiledningsansvar. Vi mener det er rom for forbedring i Regelrådets veiledningsarbeid på dette området.

Regelrådet er et aktivt medlem av RegWatchEurope. De er svært synlig og får annerkjennelse for deres bidrag til faglig utvikling i Europa. De jobber også aktivt innen OECD. Dette bidrar til deres faglighet og metodiske styrke i Norge.

Siden arbeidet startet opp i 2016 har Regelrådet fått på plass en god innretning og metodikk for å utføre sitt samfunnsoppdrag. Regelrådet har et hensiktsmessig mandat og organisering. Arbeidet er innrettet på en effektiv måte. Antallet uttalelser gitt årlig av Regelrådet er sammenlignbart med lignende organisasjoner i Europa. Regelrådet og sekretariatet har kompetente folk som har relevant kunnskap og erfaring, og de har et godt system på plass for å spore sitt arbeid. Det er enighet om at de gir en detaljert og lett tilgjengelig oversikt over sitt arbeid på sin internettside. Tross sin sentrale rolle, derimot, er Regelrådet lite synlig i offentlige debatt.

Anbefalinger

Evalueringen anbefaler at Regelrådet forsetter sitt arbeid innen nåværende rammer og mandat. Følgende tiltak anbefales for å ytterligere styrke Regelrådets arbeid:

1. **Regelrådet kan styrke effekten av sitt arbeid ved å videreutvikle metoder for veiledning og kommunikasjon av og med regelgivere.** Regelrådet har en viktig rolle som veileder og standardsetter når det gjelder gjennomføring av utredningsinstruksen. De kan med fordel legge mer vekt på denne delen av deres samfunnsoppdrag, noe som også kan gi dem mer vekt og kredibilitet i deres tilsynsfunksjon. Vi foreslår de følgende tiltak:
 - ✓ Regelrådet bør justere sin tilnærming til utredningsbehov i EØS-relevant regelverk for å gi bedre tilpasset og mer brukervennlig veiledning til forvaltningen som tar høyde for det nasjonale handlingsrommet.
 - ✓ Se til den britiske modellen med jevnlig dialogmøter med sentrale departement / direktorater
 - ✓ Vurder å etablere den britiske praksisen med å be departement/direktorat om en tilbakemelding om hvor fornøyd de er med veiledningen på årlig basis (satisfaction rating). Dette kan gi et nyttig grunnlag for videre styrking av relasjoner
2. **Regelrådet kan tydeliggjøre i hvilken grad deres arbeid har en effekt på utredningskvalitet og verdiskapning ved å styrke sitt sporingsarbeid.** Regelrådet gjør en god innsats i monitorering av utredningskvalitet og eget arbeid. Dette arbeidet kan ytterligere styrkes. Et argument mot videre forsøk på å tydeliggjøre effekten av arbeidet har vært at det kan være vanskelig å skille mellom når forandringer gjøres som følge av Regelrådets innspill eller av innspill fra andre aktører. Her mener vi at prinsippet bidrag over attribusjon (*contribution rather than attribution*) bør følges. Med andre ord, hvis det kan sannsynliggjøres at Regelrådets innspill har vært medvirkende, så kan hele effekten telles. Følgende tiltak anbefales:
 - ✓ Gjør en mer utfyllende analyse av effekten av høringer ved å spore eventuelle justeringer i lover og regler etter høringsprosessen
 - ✓ Vurder om det er mulig å tallfeste verdiskapning oppnådd ved å redusere kostnader forårsaket av ikke tilstrekkelig utredete lover og regler.
3. **Ved å gi Regelrådet sterkere virkemidler kan effekten av Regelrådets arbeid styrkes.** Det er per i dag ikke et krav om at regelgivere tar stilling til Regelrådets uttalelser. Flere respondenter har påpekt at dette begrenser effekten av Regelrådets arbeid. Flere etterspør en stopp-funksjon, hvor et forslag er stanset for ytterligere utredning om Regelrådet gir et rødt lys. Vi mener derimot at det vil gi for høye forpliktelser og risiko. Vi anbefaler i stedet:
 - ✓ Vurder innføring av den danske modellen med «Følg eller Forklar», hvor myndigheter er pålagt å følge Regelrådets uttalelser eller forklare hvorfor de ikke gjør det.
4. **Regelrådet kan styrke effekten av sitt arbeid ved å løfte synligheten.** Regelrådets posisjon som en viktig aktør i den norske forvaltningen er ikke tydelig forankret. Dette fortsetter å være en begrensende faktor i dets arbeid. Vi anbefaler de følgende tiltak:
 - ✓ Undersøk muligheter til å rekruttere flere tydelige profiler til rådet.
 - ✓ Rådet bør i større grad delta i veiledningsmøter
 - ✓ Delta mer aktivt i samfunnsdebatten gjennom, f.eks, kronikker i aviser og tidsskrift

Innhold

Sammendrag	ii
Forkortelser	vi
1. Bakgrunn og problemstillinger	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Problemstillinger	1
2. Metode	3
2.1 Mixed Methods	3
3. Regelrådet	6
3.1 Bakgrunn for etablering	6
3.2 Om Regelrådet	8
3.3 Om høringsprosessene	9
3.4 Regelrådets veiledende arbeid	12
3.5 Regelrådets arbeid for å følge faglig utvikling internasjonalt og nasjonalt	12
4. Effekter	15
4.1 Status kvalitet av utredningsarbeid	15
4.2 Effekter av Regelrådets arbeid	16
4.3 Regelrådets veiledningsarbeid	21
4.4 Oppfølging av faglig utvikling internasjonalt	23
5. Organiseringens hensiktsmessighet	25
5.1 Rådet og sekretariatet	25
5.2 Samordning eksterne myndigheter	26
5.3 Samarbeid med næringsorganisasjoner	26
5.4 Metodikk	27
5.5 Rolle, profilering og synlighet	28
5.6 Sektor- og næringsspesifikk kunnskap	29
5.7 Styrken på virkemidlene	30
5.8 Ressursutnyttelse	30
6. Konklusjon og innspill til videre utvikling	31
Vedlegg 1 Dokumentliste	34
Vedlegg 2 Intervjuer og fokusgrupper	36
Vedlegg 3 Case-gjennomgang	38
Vedlegg 4 Kartleggingsspørsmål for behandling av høringer	45
Vedlegg 5 Figurer fra spørreundersøkelse	46

Forkortelser

ATR	Adviescollege Toetsing Regeldruk
DBRF	Danish business regulation forum
DFØ	Direktoratet for Forvaltning og Økonomistyring
Difi	Direktorat for forvaltning og IKT (innlemmet i Digitaliseringsdirektoratet (Digdir) fra 2020)
EU	Europeiske Union
EØS	Europeiske økonomiske samarbeidsområde
FCRIA	Finnish council of regulatory impact analysis
HMS	Helse, miljø og sikkerhet
NFD	Næringslivs- og fiskeridepartementet
NHH	Norges Handelshøyskole
NHO	Næringslivets Hovedorganisasjon
NKR	Nationaler Normenkontrollrat
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
RPC	Regulatory policy committee
RSB	Regulatory scrutiny board
SBRC	Swedish Better Regulation Council
SMB	Små og mellomstore bedrifter
SSB	Statistisk sentralbyrå
UK	United Kingdom

1. Bakgrunn og problemstillinger

1.1 Bakgrunn

Regelrådet ble etablert som en del av regjeringens forenklingsarbeid for næringslivet og startet sitt arbeid i juni 2016. Flere land hadde på dette tidspunktet opprettet egne Regelråd i tråd med anbefalinger fra OECDs Council on Regulatory Policy and Government om å etablere mekanismer og institusjoner til å overse og sikre kvalitet i utredning av forslag til nytt og endret regelverk. Manglende kvalitet i utredninger av offentlige tiltak i statsforvaltningen hadde på dette tidspunktet også blitt trukket frem i undersøkelser utført av Difi, Riksrevisjonen og DFØ. For næringslivet kan dette ha negative konsekvenser når mangelfullt utredede regelendringer påfører små og store bedrifter økte økonomiske og administrative kostnader.

Formålet med etableringen av Regelrådet, derfor, var å være pådriver for bedre kvalitet i utredninger av konsekvenser for næringslivet av planlagte regelendringer. Etableringen har ikke vært uten kontroverser, og Regelrådet har vært gjenstand for kritikk i politiske debatter siden opprettelsen. Dette har bidratt til å skape kontinuerlig usikkerhet rundt selve eksistensen til Regelrådet.

Etter fem års drift ønsket NFD å gjennomføre en evaluering av hvorvidt Regelrådet virker etter formålet som ble satt ved etablering. Det var også ønskelig med en vurdering av Regelrådets oppgaver og mål, i tillegg til hvordan Regelrådet kan utvikle sin rolle innenfor forenkling og smart regulering fremover. I juni 2021 engasjerte Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) KPMG for å gjennomføre en uavhengig evaluering av Regelrådet.

1.2 Problemstillinger

Evalueringen har undersøkt følgende problemstillinger med underspørsmål forankret med oppdragsgiver.

1. I hvilken grad Regelrådet har bidratt økt verdiskaping ved at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk?
 - I hvilken grad har Regelrådets uttalelser ført til at de konkrete sakene har blitt bedre belyst og justert i tråd med Regelrådets uttalelser?
 - I hvilken grad har Regelrådets uttalelser ført til bedre utredninger i fremtidige saker?
 - I hvilken grad er mottagerne mer påpasselig med å utrede virkninger for næringslivet, som følge av at de kan bli sett i kortene av Regelrådet (det vi refererer til som «Riksrevisjonseffekten»)?
 - Hvilke læringseffekter er oppnådd hos departementer og direktorater som følge av Regelrådets generelle veiledningsarbeid?
 - Hvordan har Regelrådets veiledning i EØS-saker påvirket arbeidet med EØS-regler i departementer og direktorater?
 - Hvordan opplever næringslivet selv verdiskapningen av Regelrådets arbeid?
 - Hvilke foreslåtte byrder har næringslivet ikke blitt påført som en direkte følge av Regelrådets arbeid?
 - I hvilken grad følger Regelrådet den faglige utviklingen internasjonalt, og hvordan påvirker dette Regelrådets arbeid med høringsuttalelser, informasjon og veiledning?
2. Hvordan fungerer Regelrådets organisering og innretning av arbeidet med hensyn til de målsetninger som er satt for virksomheten?
 - Er arbeidet innrettet på en effektiv måte?
 - Hvordan fungerer samordningen og samarbeidet med eksterne myndigheter og næringslivsorganisasjoner?
 - Hvordan fungerer Regelrådets saksutvalg og arbeidsmetodikk?
 - Er arbeidsfordelingen mellom rådsmedlemmene og sekretariatet hensiktsmessig?

- Har Regelrådet sterke nok virkemidler til å kunne påvirke arbeidet med regler i departementer og direktorater?
 - Har Regelrådet en tydelig nok rolle og en klar nok profilering og synlighet?
3. Hvordan bør Regelrådet innrette sin virksomhet fremover med sikte å bidra til størst mulig verdiskaping?

Resultatet av evalueringen er sammenfattet i denne rapporten, og inkluderer både en egen vurdering av Regelrådets virksomhet så langt, og anbefalinger om forbedringer i Regelrådets videre arbeid.

I neste kapittel gir vi en kort presentasjon av metoden for evalueringen. I tredje kapittel beskriver vi Regelrådets mandat, organisering og rutiner. I fjerde og femte kapittel presenterer vi våre funn om, henholdsvis, effekten av Regelrådets arbeid og hensikstemssigheten av Regelrådets organisering. I siste kapittel konkluderer vi og gir anbefalinger.

2. Metode

2.1 Mixed Methods

Målet med evalueringen dreier seg i stor grad om å måle effekter som ikke enkelt lar seg måle, som for eksempel hvordan Regelrådet bidrar til økt verdiskaping. For å løse dette på best mulig måte har vi kombinert en kvantitativ og kvalitativ analyse. En styrke med en slik blandet eller Mixed Methods-tilnærming er at potensielle feilkilder ved de enkelte metodene som er benyttet, kan minimeres gjennom å tilnærme oss problemstillingene fra flere perspektiver. Det gir i tillegg anledning til å undersøke om det er samsvar mellom funnene fra ulike kilder. Evalueringen har benyttet de følgende datainnsamlingsteknikker:

- ✓ Dokumentanalyse
- ✓ Spørreundersøkelse
- ✓ Intervjuer
- ✓ Fokusgrupper
- ✓ Workshops
- ✓ Case-gjennomganger

I det følgende vil vi gå kort gjennom de ulike aktivitetene som er gjennomført som en del av hver enkelt datainnsamlingsteknikk.

2.1.1 Dokumentanalyse

Dokumenter har vært viktige datakilder gjennom hele prosessen. Innledningsvis hentet vi inn og fikk tilsendt en rekke dokumentasjon fra Regelrådet. Sentral dokumentasjon har blant annet bestått av tildelingsbrev, årsrapporter og andre offentlige og interne beskrivelser av Regelrådets arbeid. Tidligere undersøkelser av utredningskvalitet har også blitt gjennomgått for å sikre en dypere forståelse for utfordringsbildet og rammene Regelrådet operer innenfor.

I tillegg til styringsinformasjon og rapporter har vi undersøkt dokumentasjon knyttet til case-gjennomgangene. For nærmere beskrivelse av dette vises det til kapittel 2.1.4. Se vedlegg 1 for en fullstendig oversikt over dokumentasjonen som er innsamlet og benyttet som datakilder.

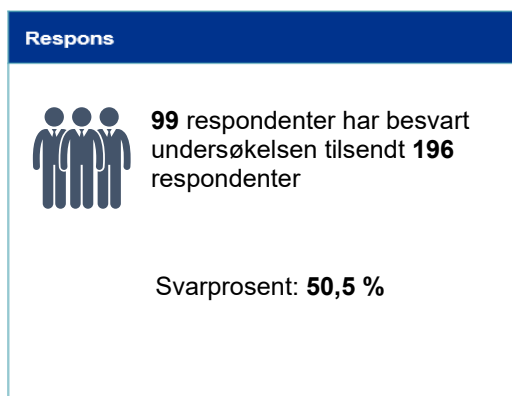
2.1.2 Spørreundersøkelse

Spørreundersøkelsen ble utarbeidet på bakgrunn av den innledende dokumentgjennomgangen. Spørreskjemaet ble sendt til informantene via Questback. Spørreundersøkelsene bestod av en kombinasjon av åpne og lukkede spørsmål.

Spørreundersøkelser ble gjennomført med følgende respondentgrupper

- ✓ «Regelgivere». Ansatte i departementer og direktorater som har vært involvert i høringer
- ✓ «Næringslivet». Næringslivsrepresentanter fra organisasjoner og medlemsbedrifter som har kjennskap til regelrådets arbeid

Respondentene ble valgt ut i samråd med Regelrådet selv. Vi mottok en liste over *samtlige kontaktpersoner* Regelrådet har i departementer og direktorater i forbindelse med høringsuttalelser de har gitt. Det var disse personene som mottok spørreundersøkelsen på «regelgiversiden». Det var langt flere kontaktpunkter i departementer enn i direktorater, og det var også flere kontaktpunkter i enkelte departementer. Dette er ikke unaturlig, da enkelte departementets (og direktoraters) regelendringer vil påvirke næringslivet i større grad enn andre sektorer. En alternativ strategi vi kunne benyttet for å velge respondenter var å sende til et tilfeldig utvalg av departements- og direktoratansatte. Vi valgte ikke dette, da vi antok at de som hadde mest kjennskap til, og hatt kontakt med Regelrådet, var de beste til å gi informasjon om (og vurdere) Regelrådets arbeid. I rekrutteringen av næringslivsrepresentanter fikk vi også tips til Regelrådet om organisasjoner de har kontakt med og er sentrale, og vi fant respondenter innenfor disse organisasjonene og deres medlemsbedrifter.

Svarprosenten i spørreundersøkelsen var på 50,5 % og det var 99 personer som svarte. Relativt lav *n* gjør at svar må tolkes med varsomhet, og også inngå i en samlet vurdering sammen med andre kilder som intervju- og casedata. Respondentene er som nevnt valgt ut fra at de har kjennskap til og har hatt kontakt med regelrådet, så er det likevel verdifullt hva som er disse *oppfatninger* av Regelrådet. Det er 51 regelgivere og 48 personer fra næringslivsorganisasjoner som har svart. Det er også noe høyere frafall fra respondenter på regelgiversiden (departementer og direktorater). Svarprosenten her er 39,5 %, mens den blant næringslivsrepresentanter er svarprosenten 67 %. Vi har analysert dataene og blant annet vurdert forskjeller i svar mellom regelgivere (ansatte i direktorater og departementer) og

næringslivsrepresentanter. Vi finner betydelige forskjeller mellom gruppene og tolker disse funnene i de kommende kapitlene.

2.1.3 Semi-strukturerte intervjuer

Intervjuer har vært en viktig kilde evalueringen bygger på. Formålet har vært dybdeforståelse om Regelrådets måloppnåelse, effektivitet og organisering. Intervjuene vi gjennomførte var såkalt semi-strukturerte, dvs. intervjuer med en på forhånd fastlagt intervjuguide, som gjorde det mulig å sammenligne svarene til dem vi snakket med. Samtidig ga den semi-strukturerte tilnærmingen oss mulighet til følge opp interessante temaer som dukket opp (til forskjell fra et helt strukturert intervju eller et åpent, utforskende intervju). Intervjuene ble gjennomført digitalt på Microsoft Teams.

Et viktig hensyn bak utvalget av informanter har vært å dekke ulike høringsuttalelser og arbeid utført av Regelrådet, forskjellige departementsområder som har mottatt høringsuttalelser, samt variasjon i type virksomhet. Noen av informantene har også blitt plukket ut i forbindelse med utvalgte case/høringer vi har vurdert.

Vi har gjennomført 18 intervjuer (hvorav fem gruppeintervju) med representanter fra Regelrådet, departement, direktorater, næringslivsorganisasjoner, samt internasjonale organisasjoner og andre regelråd i Europa. For detaljert oversikt over hvem vi har intervjuet se vedlegg 2.

2.1.4 Case-gjennomgang

Saker for case-gjennomgang ble valgt ut i samsvar med evalueringsplanen. Vi valgte ut 4 uttalelser fra 2020, 2 fra 2019 og 2 fra 2018. Kriteriene vi benyttet for utvalgelse var at vi ønsket flest røde saker, med variasjon i avsender. Vi valgte også å ha spredning i sakenes utgangspunkt, om det var basert på nasjonalt initiativ eller var en regelendring som følge av internasjonale forpliktelser.

Casene ble gjennomgått fra høringsnotatet med sporing inn i beslutningsdokumentene, der slike var tilgjengelig for allmenheten. Enkelte av sakene ble fulgt opp i intervju med saksbehandler for den enkelte høringen. Det var ikke mulig for alle sakene. Vi er likevel av den oppfatning at de intervjuene som er gjennomført knyttet til saker har gitt et tilstrekkelig og korrekt bilde av involverte aktørers oppfattelse av prosessen.

2.1.5 Fokusgrupper med regelgivere og næringslivsrepresentanter

I tillegg til dokumentanalyse og individuelle intervjuer gjennomførte vi to fokusgrupper med representanter fra næringslivet og fra regelgiversiden.

Fokusgruppene ble avholdt i siste fase av evalueringen. Vi presenterte foreløpige funn og tentative konklusjoner. Fokusgruppene ble gjennomført som delvis strukturerte samlinger, og vi styrte i begrenset grad diskusjonen utover å presentere spørsmål og temaer som har fremkommet gjennom øvrig datainnsamling som vi ønsker diskusjon rundt. Et mål med fokusgruppene var å bidra til å fremme dialog mellom deltakerne samt få testet, og gått mer i dybden av, utvalgte funn i evalueringen. For oversikt over deltakere i fokusgruppen se vedlegg 2.

2.1.6 Workshop med Regelrådet

Prosjektgruppen la frem foreløpige funn og observasjoner i en workshop om evalueringen med representanter for Reglerådet og sekretariatet for å kartlegge mulighetsrommet for fremtidig innretning av arbeidet til Reglerådet. Workshopen ble gjennomført den 29. september 2021 i sammenheng med et planlagt møte i Regelrådet.

Workshopen bidro sammen med det øvrige datagrunnlaget til å legge et solid fundament for å gi anbefalinger om hvordan Reglerådet bør innrette sin virksomhet fremover og bidro til å identifisere eventuelle risikofaktorer forbundet med endringer i innrettingsformen.

3. Regelrådet

I denne delen av rapporten diskuterer vi bakgrunn for opprettelsen av Regelrådet og utviklingen frem til i dag. Vi beskriver Regelrådets mandat, organisering og arbeid. Videre beskriver vi Regelrådets veiledende rolle overfor forvaltningen. Avslutningsvis, presenterer vi en generell sammenligning med andre lands kontrollorgan.

3.1 Bakgrunn for etablering

Et forslag om å opprette et regelråd i Norge ble først lansert i 2010.¹ Bakgrunnen for forslaget var et ønske om å gjøre det enklere å starte, drive og eie næringsvirksomhet i Norge med mål om å minske administrative kostnader som følge av offentlige regler, skjemaer og påbud. På dette tidspunktet var det allerede igangsatt lignende arbeid i flere andre europeiske land.

I forslaget om å opprette et regelråd for Norge ble det særlig lagt vekt på erfaringer med det svenske regelrådet opprettet i 2009, som allerede hevdet å se forbedringer i konsekvensutredningen av forslag til nytt og endret regelverk etter ett år i drift. Forslaget om å opprette et eget regelråd i Norge i 2010 møtte imidlertid motstand fra daværende regjering.² Motstanden var delvis grunnet i en oppfatning om at dette ville være et unødvendig tiltak med formål å støtte større næringslivsaktører. Andre grunner gjør seg kjent i innstilling til Stortinget (2009-2010), hvor det blant annet ble henvist til handlingsplan «Tid til nyskaping og produksjon» fra 2008 som allerede inneholdt flere tiltak for å redusere bedrifters administrative kostnader. Flertallet i posisjon bemerket også at flere belastninger for bedrifter allerede hadde blitt redusert.

I 2012 publiserte Difi (nå Digitaliseringsdirektoratet) en rapport om departementenes utredningsarbeid.³ Hovedkonklusjonen var at utredningsarbeidet på mange måter var mangelfullt og at utredningsinstruksens bestemmelser ikke ble fulgt i tilstrekkelig grad. Prosjektteamet påpekte også at det heller *ikke* så ut til at det hadde skjedd en positiv utvikling i utredningsarbeidet siden en lignende undersøkelse ble gjennomført i 2003. Mangel på systematisk kontroll og sanksjoner ble pekt på som en mulig årsak til den manglende etterlevelsen av instruksene. Blant informantene som deltok i undersøkelsen ble opprettelsen av et uavhengig kontrollorgan og «returmulighet» i enkelte saker trukket frem som et mulig forslag for å sikre bedre etterlevelse.

Året etter leverte Riksrevisjonen en undersøkelse av utredningskvaliteten i offentlige tiltak.⁴ Flere kritiske funn ble avdekket:

- ✓ Konsekvenser ble i for liten grad beskrevet og tallfestet
- ✓ Samfunnsøkonomiske analyser ble sjeldent gjennomført
- ✓ Alternative virkemidler ble i liten grad synliggjort i beslutningsdokumenter
- ✓ Støtte og veiledning til fagdepartementenes utredningsarbeid var ikke tilstrekkelig målrettet
- ✓ Organiseringen av utredningskvaliteten i departementsfellesskapet sikret ikke tilfredsstillende kvalitet på utredningen.

I Riksrevisjonens merknader ble også fraværet av sanksjoner og tverrgående kontrollinstanser trukket frem som medvirkende årsaker til svakheter ved utredning av offentlige tiltak. Det ble i tillegg stilt spørsmål til om det fantes tilstrekkelige incentiver til å vektlegge arbeidet med utredninger, og at dette kunne ha betydninger for etterspørsel og effekt av veiledningsarbeid innen feltet.

På den samme tiden publiserte OECD en rekke anbefalinger om god reguleringspolitikk⁵. I anbefaling nr. 3 ble særlig regelrådsfunksjonen vektlagt: «*establish mechanisms and institutions to actively provide*

¹ [Representantforslag 61 S \(2009-2010\)](#)

² [Innst. 224 S \(2009-2010\) Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen](#)

³ [Difi \(2012\) Graves det dypt nok? Om utredningsarbeidet i departementene](#)

⁴ [Riksrevisjonens undersøkelse av om offentlige tiltak utredes på en tilfredsstillende måte. Dokument 3:10 \(2012-2013\).](#)

⁵ [OECD \(2012\) Recommendation of the council on regulatory policy and governance](#)

oversight of regulatory policy procedures and goals, support and implement regulatory policy and thereby foster regulatory quality.» Det ble videre anbefalt at slike funksjoner blant annet burde ha mandat til å overse og kontrollere kvaliteten i konsekvensutredninger og gi veiledning for å forbedre det regulatoriske arbeidet. Implementeringen av 2012-anbefalingene har siden da blitt fulgt opp i jevnlige målinger publisert i Regulatory Policy Outlook. En måling utført i 2018 viste at de fleste land på daværende tidspunkt hadde investert i regulatorisk tilsyn og kontroll.⁶

I 2014 fremmet ny regjeringen nytt forslag om etablering av et uavhengig regelråd for næringslivet. Bakgrunnen for forslaget denne gang ble underbygget av funn i tidligere undersøkelser, herunder Riksrevisjonens gjennomgang, om at forslag til nytt og endret regelverk i for stor grad var mangelfullt utredet.⁷ Regelrådet ble vedtatt opprettet i desember 2015 og skulle være et uavhengig organ som kunne gi rådgivende uttalelser for å bidra til at næringslivet ikke ble påført unødvendige belastninger i forbindelse med nytt regelverk.

Et tydelig formål med opprettelsen var å sikre bedre etterlevelse av utredningsinstruksen. Regelrådets virksomhet ble støttet gjennom en ny bestemmelse i utredningsinstruksen om at Regelrådet skulle informeres om forslag til lov og forskrift som var særlig relevant for næringslivet som ble lagt ut på høring.⁸ Dette innebærer at Regelrådet er fast høringsinstans i arbeidet med lov og forskrift med relevans for næringslivet. At bestemmelsen gjelder alle lover og forskrifter med *relevans* betyr at den er mer omfattende enn kun lover og forskrifter som direkte gjelder næringslivet.

Utredningsinstruksen

Det er etablert **minimumskrav til utredning** i form av seks spørsmål som skal besvares i alle utredninger:

1. Hva er problemet, og hva vil vi oppnå?
2. Hvilke tiltak er relevante?
3. Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?
4. Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de, og hvem blir berørt?
5. Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?
6. Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?

Forholdsmessighet i utredningen: kravene til utredning og ressursene som brukes på utredninger, bør stå i forhold til virkningene av det foreslåtte tiltaket

EØS- og Schengen-avtalene: Kravene til utredning i slike saker er nå integrert i instruksen

Riksrevisjonen kom tilbake i 2016 og vurderte departementets oppfølging av sin tidligere undersøkelse av utredningskvaliteten i offentlige tiltak. I Finansdepartementets redegjørelse om iverksatte tiltak og endringer for å følge opp Riksrevisjonens anbefalinger henvises det særlig til forvaltning, endringer og forenkling av utredningsinstruksen. Videre påpekte Finansdepartementet etableringen av Regelrådet som en viktig mekanisme for å bidra til bedre etterlevelse av instruksen. Riksrevisjonens egen vurdering av iverksatte tiltak derimot, nevner ikke etableringen av Regelrådet.⁹

Regelrådet har vært gjenstand for kritikk i politiske og offentlige debatter siden arbeidet startet opp. Dette har bidratt til å skape kontinuerlig usikkerhet rundt selve eksistensen til Regelrådet. Allerede i 2016 ble det stilt spørsmål til effekten av Regelrådets arbeid og om rådet kun førte til unødvendig byråkrati.¹⁰ Tilsvarende kritikk er å finne i media og stortingsdebatter tilnærmet årlig frem til i dag. Spesielt rettes det spørsmål mot innretningen av arbeidet og om ressursene som går til driften er hensiktsmessig sett i lys av effekter. Det stilles også spørsmål om virkemidlene er sterke nok til å gjøre en reell forskjell i forenklingsarbeidet for næringslivet. Det at denne kritikken har kommet fra en opposisjon som nå er i regjering, fører til ytterligere usikkerhet rundt Regelrådets fremtid.

I en debatt knyttet til Innst. 565 (2020-2021) om å redusere næringslivets administrative kostnader med 20 prosent innen 2025 løftes igjen spørsmål om Regelrådets hensikt frem. I likhet med kritikken fremmet i 2016

⁶ [OECD \(2018\) OECD Regulatory Policy Outlook 2018](#)

⁷ [PRE-2015-12-11-1903 Etablering av Regelrådet Kongelig resolusjon. Statsråd Monica Mæland - Lovdata Pro](#)

⁸ https://lovdata.no/pro/PRE/forarbeid/pre-2016-02-19-184/KAPITTEL_1-3-4-1; https://lovdata.no/INS/forskrift/2016-02-19-184/KAPITTEL_4-3

⁹ [Riksrevisjonens oppfølging av forvaltningsrevisjoner som er behandlet av Stortinget. Dokument 3:1 \(2016-2017\)](#)

¹⁰ [Skriftlig spørsmål fra Geir Pollestad \(Sp til næringsministeren\). Dokument nr 15:1556 \(2015-2016\)](#)

legges det særlig vekt på effekter av arbeidet og om virkemidlene er sterke nok til at regelgivere i tilstrekkelig grad velger å følge opp anbefalingene og innspillene som gis.

3.2 Om Regelrådet

Regelrådet består av et Råd og et Sekretariat. Regelrådets virksomhet styres av vedtekter for Regelrådet,¹¹ Nærings- og fiskeridepartementets instruks for Regelrådet og de årlige tildelingsbrevene.¹² Selv om Rådet er administrativt underlagt departementet har de en uavhengig stilling i den forstand ved at de er fri til å ta avgjørelser i faglige spørsmål som faller inn under Regelrådets mandat og rammer.

Rådets vedtektsfestede formål og oppgaver har vært uendret siden opprettelsen. Samtidig har mål/målbilde i tildelingsbrevene endret seg fra 2016 til 2021. Definisjonen av hovedmål/samfunnsoppdrag inneholder i dag en formulering om at Regelrådet skal bidra til *økt verdiskapning*, som kom til i 2020 – ellers er formålet uforandret siden etableringen.

De underforliggende målene for Regelrådet ble endret i tildelingsbrevet for 2018 og er justert i tildelingsbrevet for 2020. Følgende tre mål er satt for Regelrådets arbeid i gjeldende budsjettperiode:¹³

Mål 1. Regelrådets arbeid skal føre til uttalelser til forslag til nytt eller endret regelverk som påvirker næringslivets rammebetingelser.

Mål 2. Regelrådets arbeid skal føre til at forvaltningen får generell veiledning om utarbeidelse av konsekvensvurderinger og ansvarlig departement får bistand i arbeid med å vurdere konsekvensene av EØS-relevant regelverk.

Mål 3. Regelrådets arbeid skal følge den faglige utviklingen og praksisen på områdene regelforenkling og bedre regulering.

Det siste punktet inkluderer deltakelse i Regwatch Europe og OECDs Regulatory Policy Committee. Regelrådet har derfor, enkelt sagt, både en «vaktbikkjefunksjon» og en «veilederfunksjon» ved at de skal uttale seg ved høringer av endret og nytt regelverk, og gi generell veiledning som skal bidra til å fremme effektiv regulering.

3.2.1 Rådet og rådsmedlemmene

Regelrådet består av seks medlemmer. Dette inkluderer leder, nestleder, tre øvrige rådsmedlemmer, samt ett varamedlem. Rådsmedlemmene jobber og bor forskjellige steder i landet og møtes for hver rådsbehandling. De har normalt en funksjonstid på fire år med mulighet for forlengelse med én periode.

Medlemmene av rådet kan vise til ledererfaring, juridisk kompetanse, samt erfaring fra kommuner, privat sektor, næringslivet og akademien. Medlemmene har blitt valgt i kraft av sin kompetanse og faglige integritet, samt brede kunnskap om næringslivets rammevilkår og den norske regelverksprosessen.

Rådsleder har det overordnede ansvaret for Regelrådets samlede virksomhet, og skal i samarbeid med sekretariatsleder legge til rette for virksomheten.¹⁴ Rådet gir skriftlige uttalelser ved høringer av forslag til nye eller endrede lover og forskrifter.¹⁵ Rådet står fritt til å fatte avgjørelser knyttet til prioritering av saker og omfang av uttalelser. De er videre beslutningsdyktig når minst tre medlemmer, inkludert enten leder eller nestleder, deltar i avstemninger om uttalelser. Frist for rådets uttalelse i en sak skal som hovedregel være to uker før kunngjort høringsfrist. Regelrådet kan avgi uttalelse også etter dette dersom forvaltningen har satt kortere høringsfrist enn tre måneder og dette gjør at det ikke er mulig å avgi uttalelse to uker før kunngjort høringsfrist. Uttalelsene skal offentliggjøres uten ugrunnet opphold. I følge vedtektene skal Regelrådet tilstrebe å gi konkrete tilbakemeldinger om svakheter ved utredningskvaliteten, samt gi konkrete forslag til forbedring av forslaget eller i konsekvensvurderingen.

¹¹ Kapittel to i forskrift om etablering av og vedtekter for regelrådet

¹² Instruks til Regelrådet. Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet 10. desember 2020; [Tildelingsbrev, instruks og årsrapporter – Nærings- og fiskeridepartementet - regjeringen.no](#)

¹³ Statsbudsjett 2021: Tildelingsbrev til Regelrådet

¹⁴ <https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2015-12-11-1903>

¹⁵ Regelrådets mandat

3.2.2 Sekretariatet

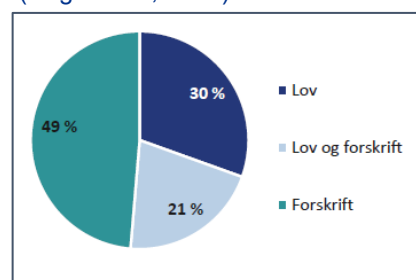
Regelrådet betjenes av et sekretariat med kontor plass i Hønefoss. Sekretariatet består i dag av en daglig leder, to fagdirektører, to seniorrådgivere, en førstekonsulent, en rådgiver og en administrativ koordinator. Sekretariatsleder organiserer den daglige driften av sekretariatet. Den daglige driften inkluderer utarbeidelse av bakgrunnsnotater og utkast til uttalelser som rådet behandler. Sekretariatet er også ansvarlig for den løpende saksbehandlingen, veiledningsarbeidet og følger opp ansvarlige departementer og direktorater som mottar uttalelser. Det er også vanligvis sekretariatet som deltar i ulike samarbeidsfora med andre forvaltningsorgan nasjonalt og internasjonalt.¹⁶ Den nærmere ansvarsfordelingen mellom rådsleder og sekretariatsleder fastsettes ved fullmakt fra rådsleder til sekretariatsleder.

3.3 Om høringsprosessene

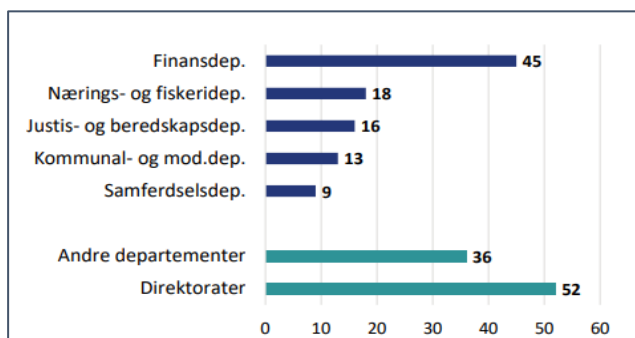
Regelrådet gir uttalelser til høring av forslag til nye eller endrede lover og forskrifter som påvirker næringslivet. Regelrådet har siden den første uttalelsen ble gitt til Barne- og likestillingsdepartementet sommeren 2016 avgitt 190 uttalelser til forskjellige departementer og underliggende etater.

Om lag halvparten (51%) av sakene Regelrådet har gitt uttalelse til er forslag til lov, eller lov og forskrift samtidig. De resterende uttalelsene gjelder kun forskrifter (se Figur 1). Regelrådet følger også selv opp utfallet av uttalelsene via sitt årlige sporsprosjekt, som diskutert nedenfor.

Figur 1: Regelrådets uttalelser, fordelt på type regulering (Regelrådet, 2021)

Figur 2: Regelrådets uttalelser 2016-2021 (Regelrådet, 2021)

Finansdepartementet er den hyppigste mottakeren av Regelrådets uttalelser men diversiteten i mottakere er gjennom årene bred både med tanke på type mottaker og saksområde mottakeren arbeider med (se Figur 2).

3.3.1 Behandling av høringer

Behandling av høringer og arbeidet med å gi skriftlige uttalelser kan deles inn i seks hovedfaser, som illustrert nedenfor i Figur 3: mottak av høring, kartlegging av kvalitet, utarbeidelse av bakgrunnsnotat, rådsbehandling, oversendelse av skriftlig uttalelse og veiledningsmøte med ansvarlig myndighet.

Mottak: Ved forslag til lov og forskrift som er særlig relevant for næringslivet skal Regelrådet informeres om høringen. Erfaringer viser likevel at dette ikke **alltid** blir praktisert. På bakgrunn av dette registrerer sekretariatet alle relevante høringer ukentlig fra høringssiden på regjeringen.no og høringssidene til alle direktoratene. Alle høringssaker innenfor rådets mandat blir videre registrert i en saksdatabase med tilhørende informasjon. Sakene fordeles deretter til ulike saksbehandlere i sekretariatet.

¹⁶ [Regelrådets årsrapport 2020](#)

Kartlegging: Steg to involverer en kartlegging av kvalitet på de identifiserte høringene. Dette gjøres ved at en saksbehandler gjør en overordnet vurdering av utredningskvaliteten ut fra fastsatte kartleggingsspørsmål.¹⁷ Kartleggingsarbeidet har vært en del av sekretariatets arbeid siden oppstarten i 2016.

Fra oppstart i 2016 frem til 2020 har Regelrådet kartlagt om lag 1438 antall saker, hvorav 41 er knyttet til kartkoronapandemien (se Figur 4). Nye innkomne høringer legges frem på regelrådsmøte, for innspill om videre behandling.

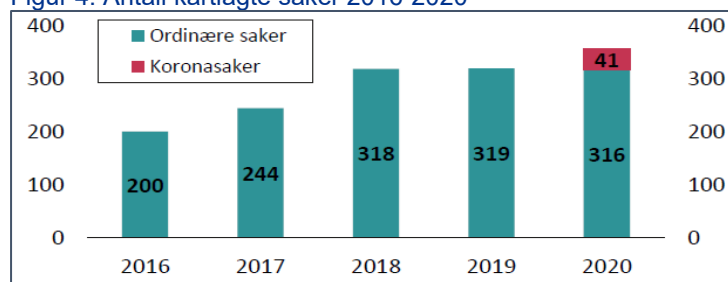
De følgende kriterier legges til grunn for utvelgelse av saker for uttalelse:

- ✓ De forslagene som ventes å ha høyest kostnader for næringslivet, herunder administrativ belastning, prioriteres
- ✓ Forslag som kan gi unødvendige byrder eller kostnader for næringslivet prioriteres
- ✓ Forslag med stor påvirkning for næringslivet prioriteres foran forslag med mindre påvirkning. Det vil si forslag som påvirker mange næringsdrivende, eller forslag som berører en viktig eller en stor næring. For eksempel forslag som går på tvers av næringer. Prinsipielt viktige saker prioriteres også
- ✓ Forslag som har en relativt sett sterkere virkning på små og mellomstore bedrifter og/eller som kan ha uheldige konkurransevirkninger for små og mellomstore bedrifter prioriteres
- ✓ Prioritere tilsynelatende dårlig utredede forslag foran godt utredede forslag dersom omfanget av nye kostnader syntes å være på tilsvarende nivå
- ✓ Prioritere en hensiktsmessig spredning i hvilke departement og direktorater som får uttalelse fra Regelrådet for å nå aktuelle utredningsmiljøer og bransjer

Figur 3: Regelrådets egen modell for arbeidet

Figur 4: Antall kartlagte saker 2016-2020

Utarbeide utkast: Etter saker er valgt ut skal de legges frem for rådsbehandling. I forbindelse med dette forbereder saksbehandler i sekretariatet et grundig bakgrunnsnotat og utkast til uttalelse om den aktuelle høringen. Bakgrunnsnotatet inneholder opplysninger om regelforslagets innhold og en vurdering av utredningskvaliteten sett opp mot utredningsinstruksen. Det legges her særskilt vekt på de seks minimumskravene til utredning, samt sakens omfang og grundighet. Før bakgrunnsnotatet og utkast til uttalelse oversendes rådsbehandling vurderes det av andre ansatte i sekretariatet og godkjennes av sekretariatsleder.

Diskusjon og vedtak: På rådsmøtene behandler rådsmedlemmene de forberedte sakene fra sekretariatet. Normalt er omfanget av saker til behandling mellom tre til fem høringer. Rådsmøtene avholdes om lag ti ganger i året. Basert på bakgrunnsnotatet og andre kilder gjør rådet en vurdering om utredningen er

¹⁷ Se vedlegg 4 for kartleggingsspørsmål benyttet av Regelrådet

tilstrekkelig, om den har svakheter eller om den ikke er tilstrekkelig. Basert på konklusjonen gis høringen en fargekode; grønn, gul eller rød. Fargekodingen blir omtalt som et trafikklyssystem. Se fordeling av antall røde, gule og grønne saker i figur 5.

Oversendelse og publisering: Når uttalelsen er endelig vedtatt sender sekretariatet uttalelsen på forhåndsvarsel til ansvarlig departement, direktorat eller underliggende enhet. Dette gir rom for at mottaker kan endre eventuelle faktafeil, misforståelser eller andre forhold. Noen ganger opprettes det dialog knyttet til Regelrådets forhåndsvarsel. Innspill eller nye opplysninger fra ansvarlig forvaltningsorgan kan føre til ny rådsbehandling.

Endelig uttalelse sendes departement, direktorat eller underliggende enhet når tidsfrist på forhåndsvarsel har utgått. Disse skal gjøre uttalelsen offentlig tilgjengelig. Regelrådet publiserer også uttalelsen på sine egne nettsider.

Veiledningsmøte: Det siste steget i arbeidsprosessen innebærer et veiledningsmøte. Dette er møter hvor Regelrådet ber ansvarlig forvaltningsorgan om et møte for å drifte uttalelsen. Vanligvis er det medlemmer fra sekretariatet som stiller på disse møtene, men i enkelte saker er rådsmedlem også med. Dette dreier seg i stor grad om møter hvor forvaltningsorgan stiller med politisk ledelse, eller i saker hvor rådsmedlemmene besitter en kompetanse med spesiell relevans for den aktuelle saken. Det etterspørres veiledningsmøter i hovedsak i «røde» saker, men det har også vært avholdt veiledningsmøter i «gule» og «grønne» saker.

3.3.2 Sporingsprosjektet

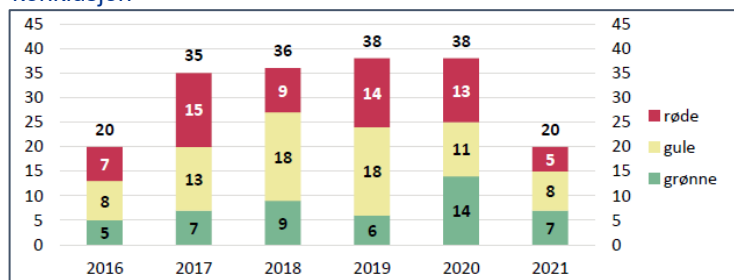
Regelrådet følger selv utviklingen i sakene de uttalelser seg til. Dette gjøres ved at sekretariatet hvert år går gjennom alle sakene Regelrådet har gitt uttalelser til. Formålet med sporingen er å undersøke sakenes videre utvikling og om hvorvidt Regelrådets uttalelser syntes å ha hatt en effekt for sakens videre behandling og utfall. Sporingprosjektet baserer seg i stor grad på tilgjengelig beslutningsdokumenter, hvilket i større grad er mulig å fremdrive ved endringer og forslag til nye lover. Resultatet av undersøkelsen blir sammenstilt i en årlig rapport. Resultatene fra årets sporingprosjekt viser at:

- ✓ To tredjedeler, 125 saker, er vedtatt (lover) eller fastsatt (forskrifter)
- ✓ Åtte saker er blitt forkastet (avsluttet uten at det er gjort endringer i regelverket)
- ✓ Resten av sakene er fortsatt på høring, under arbeid i departement/direktorat, oversendt Stortinget (men ikke endelig vedtatt) eller sendt på ny høring.

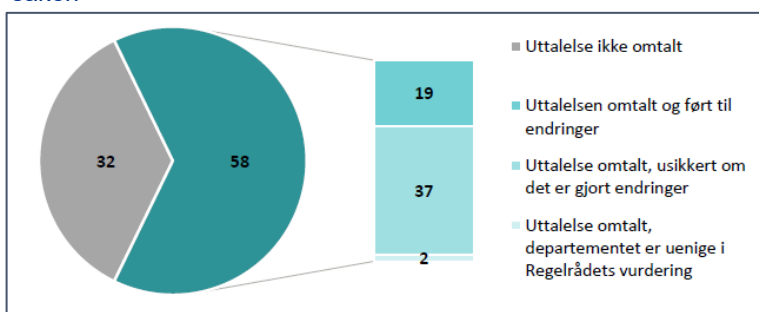
Siden arbeidet ble satt i gang i 2016 har det blitt publisert beslutningsdokumenter i 90 saker Regelrådet har uttalt seg i (se fordeling i figur 6). I 64 % (58 saker) av disse er Regelrådets uttalelse omtalt. Det vil si at ansvarlig myndighet har gjengitt noen av Regelrådets innspill. I en del av sakene har ansvarlig myndighet også gjort en egen vurdering av innspillene. I følge Regelrådet, har uttalelsene ført til endringer i 19 saker av disse 58 sakene, mens det er «usikkert om det er gjort endringer» i 37 av sakene. I to saker var departementet uenige i Regelrådets vurdering.

Det er enklere å følge utviklingen i lovendringer, ettersom lovproposisjon, innstilling og eventuelt referater blir gjort offentlig tilgjengelig. Dette gjør det mulig å se om Regelrådets uttalelse er tatt stilling til i den videre behandlingen. Saker som kun gjelder forskriftsendringer er noe mer utfordrende å følge, ettersom det i disse sakene ikke er krav om å offentliggjøre

Figur 5: Antall uttalelser 2016-2021, sortert etter rådets vedtatte konklusjon

Figur 6: Regelrådets uttalelse omtalt i beslutningsdokumenter i saken

beslutningsdokumenter. Beslutningsdokumenter i forskriftssaker offentliggjøres i noen tilfeller, men langt fra alle. Regelrådet blir også i noen saker tilsendt beslutningsdokumenter knyttet til forskriftssaken de har uttalt seg i. Det publiseres også i noen tilfeller en kort pressemelding ved forskriftsfastsettelse. Likevel forekommer tilfeller hvor forskrifter fastsettes uten noen som helst

bakgrunnsinformasjon, hvilket utfordrer evnen til å spore og kartlegge hvilken effekt uttalelsen til Regelrådet har hatt i den enkelte saken.¹⁸

3.3.3 Systemer for læring og utvikling

Læringen og utviklingen i regelrådet består blant annet av følgende aktiviteter:

- ✓ årlig egenevaluering av virksomheten, senest 18. februar 2021.
- ✓ regelmessig kontakt med EØS-gruppa, DFØ og Brønnøysundregistrene,
- ✓ oppfølging av faglig utviklingen nasjonalt og internasjonalt, herunder deltagelse på workshops,
- ✓ trekke lærdommer ut fra sporingsprosjektene som følger oppfølgingen av uttalelsene,
- ✓ besøk til utdanningsinstitusjoner som NHH, eksempelvis seminar om hvordan man kan endre adferd uten lovregulering,
- ✓ deltagelse fra eksterne fagpersoner med spesialkompetanse om ulike temaer på Regelrådets møter,
- ✓ eksterne evalueringer (denne blir den første i sitt slag).

Regelrådet fokus på læring er også reflektert i en god og tilgjengelig internett-side med data om Regerådets arbeid og funn.

3.4 Regelrådets veiledende arbeid

Foruten arbeidet med å gi skriftlige uttalelser på høringer skal Regelrådet gi generell veiledning for å fremme effektiv regulering. Dette er blant annet implementert i arbeidet med høringsuttalelser, hvor et mål er å være rådgivende overfor ansvarlig myndighet. Veiledningsmøtet etter avgitt uttalelse har et veiledende formål ved at det gir rom for å gå i dialog med ansvarlig myndighet om utredningsarbeid generelt og den konkrete høringen spesielt. Disse møtene bidrar også til at Regelrådet blir bevisst mulige utfordringer i utredningsarbeidet, samt øker forvaltningens kjennskap til Rådets arbeid og hensikt.

Regelrådet gir også innspill til veiledningsmateriell utarbeidet av øvrige forvaltningsorgan. De har blant annet levert en oppsummering av sine erfaringer med høringsprosesser i EØS-saker til regjeringens arbeid med å forbedre departementets EØS-arbeid.

Regelrådet samarbeider med direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) i ulike fora. Dette samarbeidet består av blant annet av ad-hoc kursvirksomhet. De blir invitert i DFØ sine nettverksmøter og er del av en referansegruppe hvor de kan gi innspill til endret eller nytt veiledningsmateriell. Som en del av veiledningsarbeidet samler og publiserer Regelrådet ulike veiledninger og andre dokumenter utarbeidet av andre forvaltningsorgan på sine hjemmesider.

3.5 Regelrådets arbeid for å følge faglig utvikling internasjonalt og nasjonalt

Regelrådet skal ifølge instruks fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet følge den faglige utviklingen internasjonalt på områdene regelverksutvikling og regulering.¹⁹ I tildelingsbrevet for 2021 er Regelrådets internasjonale virksomhet beskrevet slik:

- ✓ Regelrådet skal delta i internasjonale regelrådssamarbeid som RegWatchEurope og ha dialog med blant annet EUs regelråd (Regulatory Scrutiny Board), det svenske Regelrådet, det danske Erhvervslivets EU- og Regelforum og Storbritannias Regulatory Policy Committee.
- ✓ Regelrådet skal følge arbeidet og kan delta som fast medlem i OECDs Regulatory Policy Committee.

¹⁸ Regelrådet (2021). Hva skjer videre i saker Regelrådet har uttalt seg til?

¹⁹ [Instruks til Regelrådet fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet 10. desember 2020](#)

- ✓ Regelrådet skal også følge utviklingen og praksisen på områdene regelforenkling og regulering nasjonalt. Regelrådet skal samarbeide med aktuelle forvaltningsorganer og academia.

Regelrådet er for tiden chair i RegWatchEurope og har kontakt med de nevnte søsterorganisasjonene i EU, Danmark, Sverige og Storbritannia. Regelrådet deltar også i møtene i OECD, hvor det er DFØ som er delegasjonsleder fra Norge.

Regelrådet har etablert seg som en sentral aktør blant søsterorganisasjonene i Europa gjennom deltakelse i RegWatchEurope. Samtidig er rådet tydelig på at deltakelsen i OECD er viktigst av det internasjonale arbeidet. Der får rådet blant annet innsikt i et bredere felt av internasjonal reguleringspolitikk som er relevant for rådets arbeid. OECD utgir anbefalinger og rapporter som Regelrådet drar nytte av i sitt arbeid. Blant annet anbefalinger om reguleringspolitikk med praksisanbefalinger om implementering.

Regelrådet trekker frem DFØ som den primære samarbeidspartneren i internasjonalt arbeid. I 2019 organiserte de en årlig OECD-konferanse der flere andre forvaltningsorganer ble invitert med og Regelrådet fikk økt sin synlighet på regelverksutviklingsområdet. Regelrådet trekker ikke frem samarbeid med academia, men viser til at de har gitt innspill til Regjeringen om utredningskvalitet i EØS saker.

Regelrådet ser også til nabolandene når det gjelder implementering av regelverk. Av nabolandene er særlig danskene flinke til å tilpasse sitt regelverk med tanke på best mulig rammer for dansk næringsliv. Blant annet ser danskene videre til andre land i ettertid for å finne mulige måter å justere eget regelverk til fordel for dansk næringsliv. Norske forvaltningsorgan og lovgiver er ikke like flinke til å legge til rette for norsk næringsliv.

Regelrådet viser også til arbeid gjort med veiledninger og metode i andre land. For eksempel er det i Storbritannia utviklet en veileder for proporsjonalt regelverk, og Storbritannia og Tyskland har begge SMB-tester for å vurdere påvirkningen nytt regelverk får på mindre bedrifter.

3.5.1 Organiseringen av tilsvarende organisasjoner i andre land

OECD har gjennomført en case-studie av et utvalg regelråd, inkludert det europeiske regelrådet. Oversikten under gir en generell komparativ oversikt over et utvalg av disse radene, inkludert organisering, hvorvidt organene er permanente eller midlertidige, samt hvor mange uttalelser de produserer per år.

Country	Body	Institutional sponsor	Temporary / permanent	Number of opinions per year
Czech Republic (RIAB)	Regulatory Impact Assessment board	Government Legislative Council / Office of the Government of the Czech Republic	Permanent	75-80
Denmark (DBRF)	Danish Business Regulation Forum	Ervervsstyrelsen Government	Permanent	Not relevant
European Union (RSB)	Regulatory Scrutiny Board	European Commission	Permanent	53 impact assessments, 17 fitness checks and major evaluations
Finland (FCRIA)	Finnish Council of Regulatory Impact Analysis	Prime Minister's office	Permanent	Approximately 30
Germany (NKR)	Nationaler Normenkontrollrat	None	Permanent	200 (primary and secondary legislation) 5-10 EU legislative proposals
Netherlands (ATR)	Adviescollege Toetsing Regeldruk	Ministry of Economic Affairs	Temporary	200 (expected)
Norway (NBRC)	Norwegian Better Regulation Council	Ministry of Trade, Industry and Fisheries	Permanent	35 opinions out of 244 cases considered
Sweden (SBRC)	Swedish Better Regulation Council	Agency for Economic Development and Rural Growth	Permanent	130-200

Country	Body	Institutional sponsor	Temporary / permanent	Number of opinions per year
United Kingdom (RPC)	Regulatory Policy Committee	Department for Business, Energy & Industrial Strategy	Permanent	500

Rådenes myndighet og maktmidler varierer mellom land. I noen land er forvaltningsorgan pliktet til å følge rådene som gis av regelrådene. Det finnes også eksempler på land som har implementert stopp-funksjoner dersom regelråd konkluderer med at utredningen ikke er tilstrekkelig og av for dårlig kvalitet. Den opprinnelige utredningen blir i disse tilfelle sendt tilbake til ansvarlig myndighet for videre utredning. Det er ikke implementert tilsvarende ordninger og maktmidler for Regelrådet i Norge.

Regelrådet i UK (RPC) bruker langt flere ressurser enn det norske regelrådet på veiledning i forkant av høringen. De har jevnlig møter med departementene og følger utredningen og regelverksutviklingen gjennom hele perioden. I følge RPC selv oppfattes det som for sent å komme inn i utredningsprosessen ved høringsrunden. Det vesentlige arbeidet med utredningen er da allerede over.

Regelrådet i Danmark (DBRF) skiller seg fra de andre regelrådene var at organet ikke arbeidet med utredninger. Det er viktig for danskene at næringslivet selv kommer med høringssvar og at det ikke skal være et offentlig organ som uttaler på vegne av næringslivet. DBRF på sin side kommer med uttalelser om eksisterende regelverk og har fokus på endring av dette. I DBRF er det totalt 19 medlemmer med forskjellig bakgrunn. Når DBRF uttaler seg gjør de det med konsensus. DBRF har ikke uttalt seg dersom noen av medlemmene ikke har vært enig, selv om de i prinsippet kan gjøre det.

4. Effekter

I dette kapitlet presenterer vi våre funn om hvilken effekt Regelrådets arbeid har hatt på verdiskapning ved gjennom at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk.

Først presenterer vi tilgjengelig informasjon om generell utredningskvalitet av offentlige virksomheter. Vi gjennomgår også departments- og direktoratansattes vurdering av utredningskvaliteten i sin egen virksomhet i dag. Dette sier noe om det institusjonelle miljøet Regelrådet har som mandat å påvirke samt Regelrådets mulighet til å ha en positiv effekt.

Deretter undersøker vi hvordan Regelrådets uttalelser påvirker mottakernes videre arbeid. Vi går her gjennom ulike typer av effekter:

- i) Effekter på verdiskapning i næringslivet (dette er vanskelig å måle eller stadfeste helt konkret, men vi belyser det gjennom næringslivets egne vurderinger samt gjennom case-illustrasjoner).
- ii) Påvirkning av utredningskvaliteten i den konkrete saken hvor Regelrådet gir en uttalelse, dvs. nåtidseffekten.
- iii) Påvirkning av utredningskvaliteten i fremtidige saker, dvs. de mer langsiktige effektene.
- iv) Effekten av at regelgivere vet at de blir sett i kortene. Vi kaller dette *Riksrevisjonseffekten*.
- v) Læringseffekter som følge av veiledningsarbeidet. Vi går her spesielt inn på veiledningsarbeidet i EØS-saker og de opplevde effektene av dette blant regelgiverne

Det tredje og siste delen av kapitlet handler om i hvilken grad Regelrådet følger den faglige utviklingen internasjonalt, og hvordan påvirker dette Regelrådets arbeid med høringsuttalelser, informasjon og veiledning

4.1 Status kvalitet av utredningsarbeid

Som diskutert tidligere kom endringen av utredningsinstruksen og etableringen av Regelrådet som en del av en prosess for å styrke utredninger i det offentlige. Undersøkelser fra Difi, Riksrevisjonen, DFØ og OECD hadde stilt kritiske spørsmål om kvaliteten på utredninger av nye lover og regler. En konsekvens av mangelfulle utredninger av virkninger for næringslivet næringslivet kunne være økte økonomiske og administrative byrder.

Etter lanseringen av en ny utredningsinstruks i 2016 gjennomførte DFØ en nullpunktsmåling av statlige utredninger.²⁰ Denne målingen bekreftet funn i de tidligere undersøkelsene at av utredningskvaliteten ikke var tilfredsstillende. Deler av utredningsinstruksen ble i varierende og til dels liten grad etterlevd. Det ble blant annet avdekket mangler knyttet til utredning av alternative tiltak, virkningsvurderinger og overordnede nytte- og kostnadsvurderinger av tiltak. Nullpunktsmålingen viste også at utredningen i for liten grad inkluderte samfunnsøkonomiske analyser av endringer som kunne ha vesentlige konsekvenser for næringslivet.

DFØ fulgte opp nullpunktsanalysen i 2019 med en statusmåling som kartla utviklingen på området.²¹ Analysen viste at det kun hadde skjedd marginale forbedringer siden nullpunktsmålingen:

- ✓ Det var fortsatt store svakheter knyttet til kravet om å utrede alternative tiltak
- ✓ Høringssakene hadde i flere tilfeller mangelfulle virkningsvurderinger
- ✓ Utredningskvaliteten var fortsatt for dårlig

²⁰ DFØ (2017) Tilfredsstillende statlige utredninger utredningsinstruksens krav? En nullpunktsmåling ved iverksettelse av ny instruks i 2016

²¹ DFØ (2020) Tilfredsstillende statlige utredninger utredningsinstruksens krav? Statusmåling 2019

- ✓ Å identifisere og beskrive virkninger ble fremhevet av departement og virksomheter som det mest utfordrende i utredningsarbeidet.
- ✓ Politiske føringer og korte tidsfrister ble pekt på som de viktigste årsakene til mangelfulle utredninger fra departement
- ✓ Ressurser til rådighet, kompetanse i egen virksomhet og behovet for samordning ble pekt på som de viktigste utfordringene og årsakene til mangelfulle utredninger fra virksomhetene
- ✓ Over 70% av utredninger har mangelfull vurdering av alternative tiltak
- ✓ Det var fremdeles begrenset bruk av samfunnsøkonomiske analyser. Mens bare 2% av de 134 høringssakene som ble vurdert ble utført som samfunnsøkonomiske analyser, mente DFØ at 13% burde ha blitt det.

Selv om det på noen områder hadde skjedd en positiv utvikling, indikerer analysen at det fortsatt er behov for betydelige forbedringer i det statlige utredningsarbeidet for at utredningsinstruksen skal følges etter hensikten.

Regelrådets egne vurderinger viser ikke at det har vært en vesentlig forbedring i utredningskvaliteten i de siste årene. Fra oppstarten i 2016 til utgangen av 2020 hadde Regelrådet kartlagt 1400 høringssaker. Fra 2018 har alle saker blitt registrert i en egen database²². Databasen viser blant annet at utredningskvaliteten fortsatt er for svak. På årets forenklingskonferanse (september 2021) presenterte rådsleder status og betraktninger fra Regelrådet. Hovedbudskapet formidler tydelige likheter med analysen utført i 2019, og det ble stadfestet at det fremdeles er lang vei å gå når det gjelder utredningskvalitet. Selv om utredningskvaliteten generelt er for lav i offentlig sektor påpeker Regelrådet at de selv har sett en positiv utvikling i vilje og utredningskvaliteten hos viktige regelverksprodusenter.²³

4.2 Effekter av Regelrådets arbeid

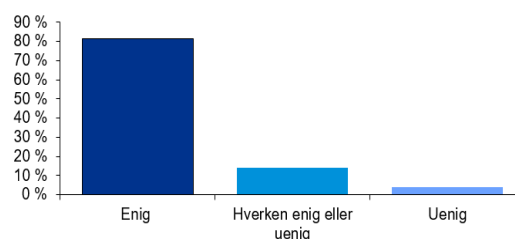
Evalueringen finner at Regelrådet har hatt en positiv effekt på kvaliteten av utredninger av regelverk og lover som gjelder næringsliv. Dette kan sees fra enkelte konkrete eksempler på saker hvor Regelrådet har bidratt til en bedre utredning og påfølgende forenkling for næringslivet, men i hovedsak baserer vi dette på en bredere analyse.

Gjennom diskusjoner i intervjuer og fokusgruppemøter, hvor de forskjellige aspektene av Regelrådets arbeid har blitt gjennomgått, er det en generell enighet om at Regelrådet bidrar til å bedre kvaliteten på utredninger som angår næringslivet. Effektene som har blitt trukket frem er både kortsiktige ved at de er knyttet til spesifikke enkeltsaker, og langsiktige ved at uttalelser og dialog over tid har ledet til mer omforent forståelse av krav til utredningsarbeidet og hensyn til næringslivet.

Et interessant funn i spørreundersøkelsen, er at regelgivere mener at kvaliteten av deres utredninger er overveiende god. 80% av respondentene fra næringslivet mener at utreder virkninger regelendringer for næringslivet i tilstrekkelig grad, som vist i figur 7.

Dette står i skarp kontrast til den siste målingen av DFØ nevnt ovenfor, som viste at det enda var stort forbedringspotensial knyttet til utredningskvalitet og etterlevelse av utredningsinstruksen i offentlig sektor. Dette kan indikere at regelgivere setter lavere kriterier for hva som utgjør en god utredning enn hva DFØ selv legger i utredningsinstruksen.

Figur 7: «Når min virksomhet foreslår nytt eller endret regelverk, beskriver vi virkningene for næringslivet i tilstrekkelig grad»

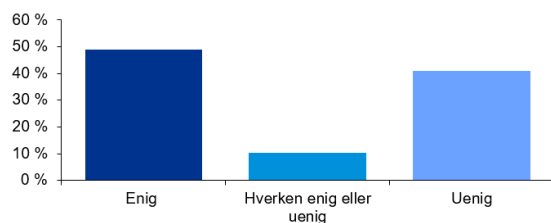

²² Regelrådets årsrapport 2020

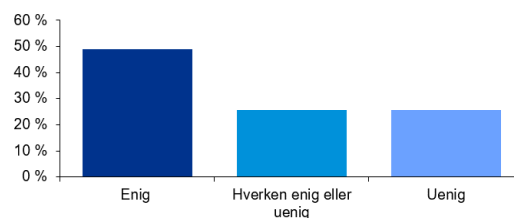
²³ Regelrådet (2021) Forenklingskonferansen 2021

Selv om det er enighet blant respondentene fra departementene og direktoratene om at utredningskvaliteten i virksomheten er høy, kommer det frem at flere av respondentene mener at hensyn til *effektivitet* og *politiske hensyn* kan påvirke utredningskvaliteten og de faglige vurderingene av konsekvenser reglene har for næringslivet, som vist i figur 8 og 9 nedenfor.

Figur 8 «I min virksomhet kan noen ganger hensyn til effektivitet gå på bekostning av utredningskvaliteten»

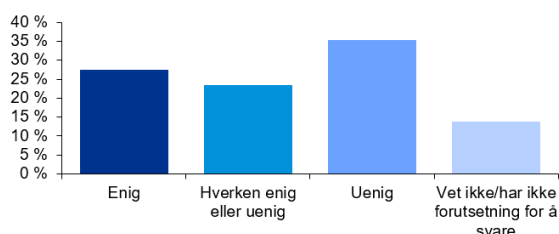
Figur 9 «I min virksomhet går noen ganger politiske hensyn foran faglige vurderinger av konsekvenser for næringslivet»

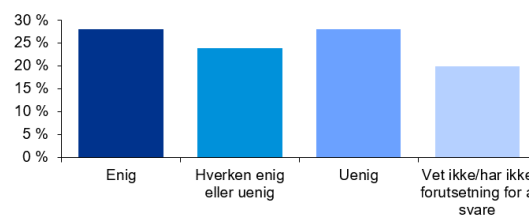
Dette viser at flere av de samme respondentene som mener at utredningskvaliteten er god nok, samtidig tilkjennegir at ressursbegrensninger og politiske hensyn kan gå på bekostning av utredningskvaliteten. Dette er også et gjennomgangstema i intervjuene og reflekterer det som er funnet i DFØs målinger.

På spørsmål om Regelrådet bidrar til bedre utredninger i egne virksomheter, er regelgivere ikke overbevist. I figur 10 ser vi at flere er uenige enn enige i påstanden om at Regelrådets eksistens gjør at de passer på å gjøre gode utredninger, og i figur 11 ser vi at like mange er uenige som enige i påstanden om at Regelrådets uttalelser bidrar til at regel- og lovforslag blir bedre belyst i konkrete saker.

Figur 8 «At Regelrådet finnes gjør at min virksomhet er mer påpasselig og sikrer gode utredninger av virkninger for næringslivet»

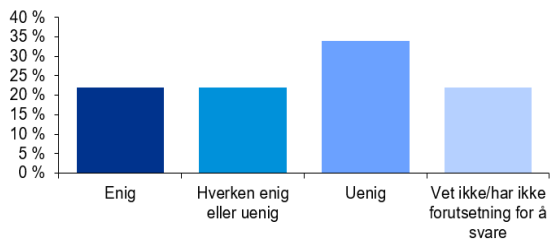

Figur 9 «Når min virksomhet får uttalelser fra Regelrådet, bidrar uttalelsen til at virkninger for næringslivet blir bedre belyst i de konkrete sakene»

Én ting er om virkninger for næringslivet blir bedre belyst – en annen ting er om uttalelsene fører til at forslaget *blir justert* i tråd med Regelrådets uttalelse, altså den direkte effekten på ordlyden i regelforslaget. Som vi ser i figur 12 nedenfor, sier 20% av respondentene at Regelrådets uttalelser faktisk bidrar til at regelverksendringen blir justert. Det er imidlertid en høyere andel som mener at uttalelsene ikke bidrar til en justering.

Figur 10 «Regelrådets uttalelser bidrar til at forslag til regelverksendringer blir justert»

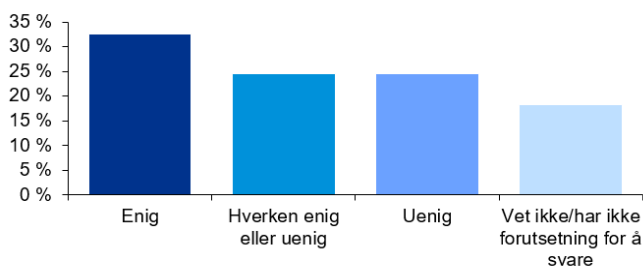
Det vi ser i disse svarene er en tydelig ambivalens blant regelgivere om Regelrådets rolle og effektivitet. Case- gjennomgangen gir eksempler på at regelgivere har justert deler av regelverksforslaget etter innspill i høringsprosessen. Et eksempel på dette er forslag til ny lov om nasjonale prosedyrer, sendt på høring av Nærings- og fiskeridepartementet, hvor det i tilhørende proposisjon (Prop. 212 L 20/21, s. 48) konkret henvises til Regelrådets og NHOs innspill som bakgrunn for justeringer i bestemmelsen om tilbakeføringsfristens lengde (se tekstboks 1).

Tekstboks 1: Nærings- og fiskeridepartementet: forslag til ny lov om nasjonale prosedyrer i saker om offentlig støtte
Nærings- og fiskeridepartementet sendte på høring forslag til ny lov om nasjonale prosedyrer i saker om offentlig støtte. Hovedformålet med lovforslaget var å sikre en klar og helhetlig regulering av de nasjonale prosedyrene som kommer til anvendelse i saker som gjelder offentlig støtte. Til høringen kom det inn svar fra 25 organisasjoner, inkludert offentlige etater, næringslivsorganisasjoner og flere advokatfirma. Regelrådet var blant høringsinstansene og ga sin uttalelse til departementet.

Selv om det i uttalelsen ble lagt vekt på at departementet hadde gjort grundig rede for relevant EU- og EØS-rett, samt reguleringer i andre land, vurderte Regelrådet at lovforslaget ikke var tilstrekkelig utredet. Det ble blant annet vist til mangler knyttet til hvilke bedrifter og næringer som har vært mottaker av støtten (rammet næringsliv) og at virkningene ikke var forsøkt tallfestet. Regelrådet understrekte også at tildeling av støtte i strid med reglene, med påfølgende krav om tilbakebetaling, kan være en betydelig byrde for næringslivet.

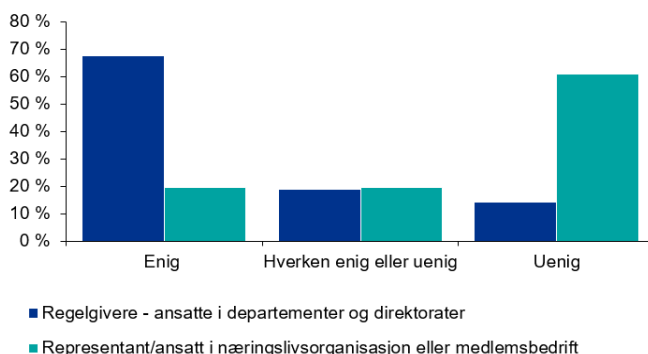
Endelig forslag ble fremmet for regjering 11. juni 2021. I lys av Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Regelrådets innspill, fant departementet grunn til å justere bestemmelsen om tilbakeføringsfristens lengde.

Figur 11 «Når min virksomhet får uttalelser fra Regelrådet, bidrar uttalelsen til at virkninger blir bedre belyst i fremtidige saker.»

På spørsmål om regelrådets uttalelser bidrar til at virkninger for næringslivet blir bedre belyst i *fremtidige saker*, er respondentene mer positive. Flere respondenter er enige at dette er tilfelle enn de som er uenige, som vist i figur 13 nedenfor. Men som vi ser, er det heller ikke her vesentlige forskjeller mellom de som er enige og uenige, samtidig som det gjennomgående er en stor andel som er ubestemte eller mener de ikke har forutsetninger for å svare.

Figur 12 «Virkninger for næringslivet blir tilstrekkelig utredet ved forslag til nytt eller endret regelverk i de fleste tilfeller»

Spørsmålene fra spørreundersøkelsen gjengitt så langt ble kun stilt til regelgiverne. Vi har også stilt en rekke likelydende spørsmål til både regelgivere og representanter for næringslivet. Dette viser flere interessante kontraster mellom gruppens vurdering av både utredningskvaliteten i dag og betydningen av Regelrådets arbeid.

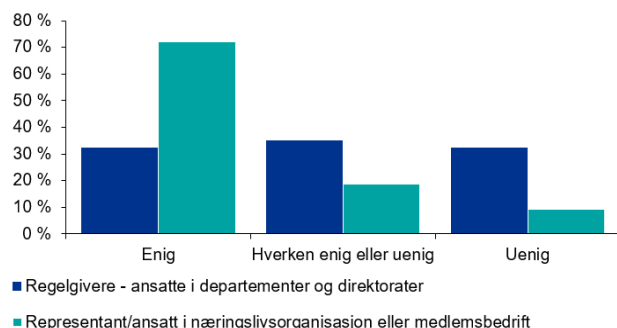
Vi har bedt respondentene ta stilling til påstanden om at virkninger for næringsliv blir tilstrekkelig utredet i de fleste tilfeller. Et klart flertall av regelgivere er enig i denne påstanden. Næringslivsrepresentanter derimot, var sterkt uenig i dette. Dette viser at næringslivets opplevelse av utredningskvalitet, til forskjell fra regelgiverne, er mer i tråd med DFØs analyse.

I intervjuer ga enkelte informanter videre uttrykk for at utredning av virkninger for næringslivet varierer mellom ulike forvaltningsorganer. Noen departementer blir trukket frem som gjennomgående sterke på utredningskvalitet, både av næringslivet og representanter for Regelrådet. Likevel trekker flere frem at det er stor variasjon i utredningskvaliteten når det gjelder virkninger for næringsliv knyttet til enkeltsaker. I Regelrådets årsrapport for 2020 trekkes det frem at virkninger for næringslivet kun er omtalt i begrenset grad i 65 % av utredningene. For 20 % er ikke virkninger for næringslivet omtalt overhodet.²⁴

Mange påpeker at spesielt økonomiske og administrative kostnader ikke utredes i tilstrekkelig grad. Av casegjennomgangen observerer vi i tillegg at det at det knyttes gjennomgående kritikk til manglende tallfesting av virkninger, og at disse i stor grad kun beskrives kvalitativt i de tilfeller virkningene er omtalt i høringsnotatene fra ansvarlig departement eller virksomhet. I intervjuer har enkelte uttrykt at konsekvenser i for stor grad utformes i etterkant av regelverksprosessen og at dette ikke er tatt i betraktning i selve utformingen av forslagene. Det knyttes også forbedringspotensial til beskrivelser og synliggjøring av hvilke deler av næringslivet som vil bli belastet av regelverksendringer. Regelrådets siste årsrapport viser til det ikke er utredet alternative tiltak 53 % av de kartlagte sakene, noe som samsvarer med tidligere

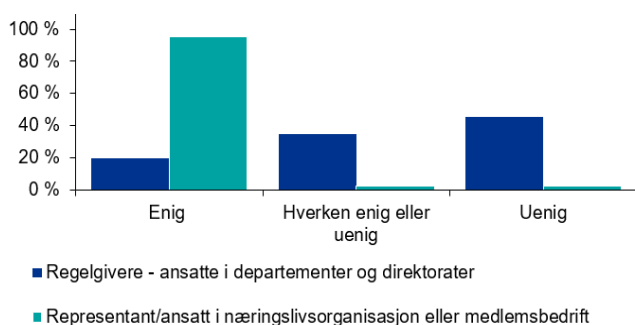
undersøkelser og analyser utført av Difi og DFØ. I 77 % av sakene kartlagt av Regelrådet i 2020 er det ikke eksplisitt foreslått forenklinger for næringslivet. Det foreslås altså sjeldent forenklinger for næringslivet, selv om dette lenge har vært et uttalt mål.

Figur 13 «Regelrådets arbeid bidrar til høyere utredningskvalitet for regelendringer som påvirker næringslivet»

Et stort flertall av regelgivere er uenige i påstanden om at Regelrådets arbeid bidrar til høyere utredningskvalitet. Som vi ser fra Figur 15, er svarene fra næringslivsrepresentanter og regelgivere diametralt motsatt. Et klart flertall av næringslivsrespondenter mener at Regelrådets arbeid har en positiv virkning på utredningskvaliteten av lover og regler som påvirker dem.

Figur 14 «Det er viktig at Norge har et regelråd»

Enda mer dramatisk i forskjellen i oppfatninger om Regelrådets arbeid er svaret på påstanden «Det er viktig at Norge har et regelråd». Som vi ser fra Figur 16, mener nesten halvparten av regelgiverne at det ikke er viktig at Norge har et Regelråd. Næringslivsrepresentanten derimot er nesten utelukket enige i at Regelrådet fyller en viktig rolle. Vi ser et gjennomgående mønster i spørsmålene at næringslivsrespondentene som er klart *mer positive* til Regelrådet enn regelgiversiden. Det er også mange blant regelgiverrespondentene som er positive, men her er oppfatningene mer delt.

De mest nevnte årsakene til at regelgivere mener Regelrådets arbeid i begrenset grad bidrar til høyere utredningskvalitet er at:²⁵

- Regelrådet mangler nødvendig sektorkompetanse til å gi relevante innspill. Innspill blir derfor for generelle og oppskriftsbaserte til å gi merverdi.
- Næringslivet er selv i stand til å fremme egne behov og bekymringer, og trenger ikke råd for å tale deres sak.

Som vi har sett var regelgiverne i spørreundersøkelsen noe kritisk til Regelrådets rolle og arbeid i spørreundersøkelsen. I intervjuer og fokusgruppediskusjon, derimot presenterte de mer nyanserte syn. Sett på bakgrunn av internasjonale normer og behovet for gode utredninger, tilkjennega de fleste at det faktisk

²⁴ Regelrådets årsrapport 2020

²⁵ Denne informasjonen kommer fra intervju og fokusgruppediskusjoner med regelgivere, samt åpne svar i spørreundersøkelsen.

er et behov for den typen kontroll som Regelrådet utfører. De mente at den viktigste virkningen av Regelrådet var «riksrevisjonseffekten»: det at de vet at de blir sett i kortene har en skjerpande effekt.

Hovedkritikken gikk på at de mente at Regelrådet ikke hadde tilstrekkelig sektorkompetanse. Samtidig var det flere som observerte at Regelrådets tilnærming hadde forbedret seg gjennom de siste år, ettersom kommunikasjon mellom regelgivere og Regelrådet hadde ført til en bedre gjensidig forståelse både av sektor og av krav under utredningsinstruksen. Dette er også en viktig påminning om at Regelrådet har en forholdsvis kort fartstid, og har brukt de første årene på å finne en hensiktsmessig tilnærming og å lære seg de forskjellige sektorene å kjenne.

4.2.1 Næringslivets opplevelse av Regelrådet

I spørreundersøkelsen så vi at næringslivet var positive til Regelrådets arbeid og kontrollfunksjon.

I intervjuer og workshops med næringslivsrepresentanter fremhever også de «Riksrevisjonseffekten» som den viktigste. De mener altså at regelgiverne har gitt utredninger en høyere prioritet, pga. at de vet de vil bli gått i sømmene av Regelrådet.

Næringslivsrepresentantene mener samtidig å observere at Regelrådets uttalelser i begrenset grad har ført til bedre bestemmelser i enkeltsaker, men at deres arbeid har vært og fortsetter å være en viktig bidragsyter til å øke bevisstheten rundt viktigheten av god utredningskvalitet.

Dette kan henge sammen med det vi har diskutert tidligere: Næringslivsrepresentanter mener at offentlig sektor mer gjennomgående har for svake utredninger om virkninger av nye lover og regler for næringslivet, hvilket de mener understreker behovet for Regelrådet. Næringslivet ser også en viktig forskjell i deres eget påvirkningsarbeid og rollen til Regelrådet. De er selv politiske aktører, mens Regelrådets uavhengige rolle gir deres meninger ekstra tyngde som objektive og upartiske.

Interessant nok var hovedkritikken fra næringslivet at Regelrådets innspill ikke blir tatt til følge av regelgiverne. Flere mener at departementer og direktorater ikke tar hensyn til Regelrådets innspill. Derfor mener også flere at Regelrådet bør ha tyngre virkemidler til å kreve oppfølging, eksempelvis en stopp-ordre ved rødt lys, som forplikter etaten å gjøre en grundigere utredning før forslag til nye regler gjennomføres. Dette diskuterer vi nærmere i kapittel 5 om hensiktsmessigheten av Regelrådets mandat og organisering.

Regelrådets effekter avhenger ikke kun av Regelrådet selv, men også den videre oppfølgingen av forslaget. Et eksempel på en sak hvor Regelrådets innspill *ikke* ble tatt til følge i den videre behandlingen av regelforslaget er opprettelsen av Dagligvareportalen. Regelrådet anbefalte utreder å avslutte den tidlige satsingen på dagligvareportalen. Regelrådet mente ideen ikke ville fungere i praksis fordi dagligvareprisene er svært fluktuerende og kan endres flere ganger daglig. Utreder lyttet ikke til Regelrådet i denne saken. Etter at portalen var ferdig utviklet ble den ganske raskt lagt ned. Dersom utreder lyttet til Regelrådet ville det spart samfunnet for vesentlige kostnader.

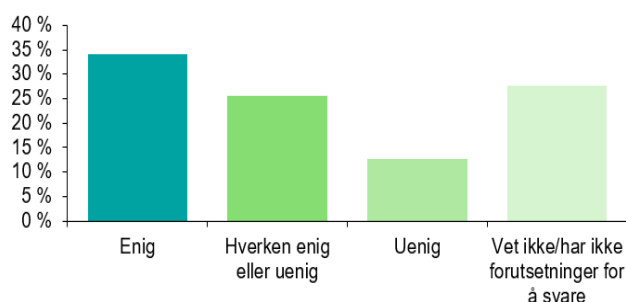
Tekstboks 2: Dagligvareportalen – høring (I) forskriftsbestemmelsene om plikt til å registrere opplysninger i dagligvareportalen (II) lovbestemmelse for å unnta opplysninger i dagligvareportalen fra krav om innsyn
På bakgrunn av forslag fra Matkjedeutvalget i NOU 2011:4 Mat, makt og avmakt og en utredning fra Forbrukerrådet, vedtok Stortinget i 2015 å be regjeringen etablere en gratis informasjonsportal for detaljhandel innen dagligvarer. Formålet med portalen er å gi forbrukerne bedre grunnlag for å foreta informerte valg, og stimulere konkurransen i dagligvaremarkedet. Barne- og likestillingsdepartementet (BLD, i dag BFD) ga Forbrukerrådet i oppgave å utvikle portalen. For å legge til rette for dagligvareportalen foreslo departementet i høringsnotatet endringer i markedsføringsloven og prisopplysningsforskriften.

Regelrådet vurderte at forslaget ikke var tilstrekkelig utredet, og påpekte at det fra høringsnotatet fremsto som usikkert om forslaget er egnet for å oppnå sine formål. De anbefalte videre at departementet burde styrke sitt beslutningsgrunnlag før endelig avgjørelse i saken og at de bør kritisk vurdere om tiltaket burde gjennomføres i det hele tatt. De påpekte videre at analysen var mangelfull med hensyn til nytte for forbrukere og effekten på konkurranse mellom næringsaktører. Bedre beskrivelse av nullalternativet og alternative tiltak ble også trukket frem i Regelrådets uttalelse. Arbeidet med å utvikle Dagligvareportalen ble stanset etter bruk av betydelig tid og ressurser.

Som et interessant ekko fra regelgivernes klage at Regelrådet ikke har tilstrekkelig kunnskap om deres sektor, mente også noen næringslivsrepresentanter at regelgiverne ikke har tilstrekkelig kunnskap om mange aktører i næringen de regulerer.

Næringslivsrepresentanter mente videre at mer systematisk kontakt med næringslivet trolig kunne bidratt til å styrke effekten av Regelrådets arbeid. Dette anser de som viktig for å forstå næringene og virkningene av regelendringer, samt at de viktigste sakene fanges opp. Vi har spurt næringslivsrepresentanter om i hvilken grad Regelrådes kontakt med og involvering av næringslivet i dag oppfattes som tilstrekkelig. Som det fremkommer av figur 17 har næringslivsrepresentanter ulike oppfatninger om hvorvidt involveringen av og kontakten med næringslivet er tilstrekkelig. Det er likevel klar overvekt av dem som svarer svært enig eller enig i at involveringen av næringslivet er hensiktsmessig, sammenlignet med andelen som svarer uenig (det er ingen som er helt uenig i dette). Det er også en stor gruppe som hverken er enig eller uenig og som ikke har forutsetning for å svare. En mulig forklaring på dette er at spørreundersøkelsen også gikk ut til flere medlemsbedrifter av større interesseorganisasjoner som Regelrådet i mindre grad har direkte kontakt med.

Figur 15 «Regelrådet har god kontakt med næringslivet/involverer næringslivet i tilstrekkelig grad»

På spørsmål om Regelrådet går inn i de sakene som er viktigst for næringslivsaktører, svarer 20% respondentene at de kjenner til saker de mener er vesentlige men som ikke har blitt dekket av Regelrådet. Eksempler på saker vi har mottatt inkluderer høring om automatisk veisystem til bruk ved landing av fisk og endringer i instrumentspesifikke forskrifter, skattemessig behandling av naturalytelser og innføring av MVA på alternativ behandling. På spørsmål om næringslivsorganisasjoner opplever at Regelrådets har tilstrekkelige prosesser for involvering overfor næringslivet, svarer flere ja enn nei (se figur 17).

For å oppsummere diskusjonen av ulike typer av effekter så langt:

- ✓ Å vise til målbare effekter av Regelrådet på verdiskapning er krevende, noe også representanter fra næringslivet tilkjenner.
- ✓ Gjennom case har vi illustrert tilfeller der Regelrådets uttalelser har hatt en positiv påvirkning på utredningskvaliteten.
- ✓ Næringslivet er mer positive til virkninger av Regelrådet enn regelgiverne.
- ✓ Riksrevisjonseffekten, det at Regelrådet simpelthen eksisterer og kan se regelgiverne i kortene, er den effekten som vurderes som høyest av både regelgivere og næringslivet.

Vi går nå over til å vurdere effektene av Regelrådets har påvirket mottakerne. Vi ser først på hvordan regelgivere opplever veiledningen de får i enkeltsaker og den generelle veiledningen, før vi særskilt går inn på veiledningen i EØS-saker.

4.3 Regelrådets veiledningsarbeid

Regelrådets arbeid skal føre til at forvaltningen får generell veiledning om utarbeidelse av konsekvensutredninger. I spørreundersøkelsen svarer en tredjedel av regelgivere at de har mottatt generell veiledning fra Regelrådet om konsekvensutredninger. En tredjedel svarer at de ikke har det, mens den siste tredjedelen svarer at de ikke vet/ikke har forutsetninger for å svare. Av respondentene som er kjent med at Regelrådet har bidratt med generell veiledning, er ca. halvparten av disse tilbøyelig til å være enig i at veiledningsarbeidet har bidratt til høyere kompetanse i utarbeidelse av konsekvensutredning, en tredjedel er hverken enig eller uenig, mens svært få svarer at de er uenig i dette.

I saker som Regelrådet oppfatter som ikke tilstrekkelig utredet, tar Regelrådet initiativ til et veiledningsmøte med ansvarlig myndighet. I spørreundersøkelsen har vi spurt regelgivere om hvordan de oppfatter effektene av disse møtene. Det er kun halvparten av de 51 respondentene i gruppen som har erfaringer med slike møter, og oppfatningene følger en normalfordeling, med ca. like stor andel som mener at møtene har ført til en bedre utredning av virkninger for næringslivet i sakene det gjelder, som andelen som ikke mener dette.

I åpne svar har vi fått mer utfyllende tilbakemeldinger som kan si noe om hva som oppfattes som positive og negative effekter av veiledningsmøtene. Blant respondentene som er mer kritiske trekkes det frem som

negativt at det går med mer ressurser til møtene og at Regelrådets påpekninger har vært kjent for regelgiverne fra før. Noen av respondentene oppfatter at de selv har en høyere kompetanse til å vurdere sakene dette gjelder og at innspillene fra veiledningsmøtene derfor oppleves som mindre relevante. Vi har også fått tilbakemelding på at enkelte regelgivere føler det er de som veileder Regelrådet på det konkrete rettsområdet og ikke omvendt! Det oppleves som belastende for de tjenestepersonene dette gjelder.

Blant dem som er positive trekkes det frem at møtene har ført til økt oppmerksomhet på virkningene for næringslivet og at møtene har blitt oppfattet som gode og nyttige. Andre respondenter trekker frem at det har blitt en mer omforent forståelse for de politiske føringene i sakene og hva det faktisk er mulig å gjøre noe med. Enkelte trekker også frem at veiledningsmøtene har bidratt til å styrke den gjensidige forståelsen for hverandre.

Funn i spørreundersøkelsen bekreftes delvis av intervjuer om konkrete caser. Hovedkritikken rettes også her mot manglende sektorkompetanse, og at regelgiverne i større grad ønsker mer konkrete innspill og råd til hvordan alternativet kan se ut. Flere meldte også om at de ønsket mer veiledning i forkant av høringsprosessen. Det ble av en respondent vist til tilsvarende organ i EU, der organet er involvert i utredningene to ganger – den første før høringsprosessen.

I spørreundersøkelsen meldte enkelte av respondentene om at de hadde gjort justeringer i sin prosess basert på tilbakemeldinger fra Regelrådet. Et departement, med ekspertise på regelverksutvikling, meldte om at Reglerådets veiledning om struktur fremstod som uhensiktsmessig. De hadde prøvd ut Regelrådets forslag og endt med å endre tilbake til opprinnelig utforming.

4.3.1 Utredninger av EØS relaterte regler og lover

Et tema som gikk igjen i flere samtaler med regelgivere er utredninger av regler og lovforslag med opprinnelse i EØS. En gjennomgående tilbakemelding fra regelgiverne er at Regelrådet ofte ikke tar høyde for det begrensede mulighetsrommet i EØS saker. I EØS saker er det strengt tatt ikke et nullalternativ; dvs. et alternativ om å ikke implementere den foreslåtte regel- eller lovendringen. Endringen må iverksettes, men det kan være forskjellige alternativer i hvordan lovforslaget tilpasses den enkelte nasjons regelverk. Dette er det nasjonale mulighetsrommet. Selv om det er korrekt at det kan være god praksis å utrede forslag i forhold til nullalternativet for å belyse endringer og hvilke konsekvenser de har, er en konsekvensutredning mot nullalternativet mindre vesentlig som beslutningsgrunnlag.

Et eksempel på en sak med begrenset handlingsrom på høringsstadiet er Forskrift om dyrehelseforskriften som gjennomførte dyrehelseforordning (EU) 2016/429 (AHL) i norsk rett. Regelrådet vurderte forslaget til rødt og mente det var mangelfullt utredet sett opp mot utredningsinstruksens minimumskrav. I sin uttalelse bemerket de blant annet at forslaget manglet en samlet oversikt over hvem som ble berørt og at virkningene ikke var tallfestet. Det ble også trukket frem at beskrevne virkninger virket tilfeldig og at Mattilsynet kunne vært mer konkrete i sine vurderinger av konsekvensene. I høringsbrevet fra Mattilsynet trekkes mulighetsrommet rundt forordningen frem. På bakgrunn av at regelverket var forordninger var det ikke mulig for Norge å fravike bestemmelser eller få til endringer før forordningene skulle gjennomføres i norsk rett. Det ble også trukket frem at hensikten med å sende gjennomføringen av AHL på høring var for å informere om regelverket og endringer i norsk rett. I sin vurdering av innkomne høringssvar trekker Mattilsynet videre frem plikten til å gjennomføre forordningen ordrett. Det trekkes også frem at Mattilsynet løpende har gitt innspill når forordningen har vært til diskusjon i EU-kommisjonen og at disse innspillene på forhånd har vært diskutert med næringen. Regelrådet og Mattilsynet hadde videre et møte om saken hvor Mattilsynet orienterte om forhold ved utredningsprosessen av forordningen. Ettersom forordningen kun var del én av en omfattende prosess ba Regelrådet om å bli satt opp som høringsinstans på underliggende rettsheftelser med større handlingsrom.

Mulighetsrommet i EØS-saker var spesielt et tema i veiledningsmøter og andre møtepunkter mellom Regelrådet og regelgiverne de første årene. Etter hva mange regelgivere føler har vært deres veiledning av Regelrådet, har dette blitt litt mindre av et tema i de siste årene.

Utredningsinstruksen gir følgende informasjon om EØS relevant regelverk:²⁶

«Regelrådet kan bistå med informasjon og generell veiledning om utredninger av regelverk som har særlig betydning for næringslivet. Ved utarbeidelse av EØS-relevant regelverk som kan ha vesentlig

²⁶ DFØ. Utredningsinstruksen, s. 33.

betydning for norsk næringsliv, kan departementer be om bistand fra Regelrådet til å granske konsekvensutredningene som medfølger forslag fra Den europeiske union.»

I mai 2020 ga Regelrådet innspill til arbeidsgruppen som utreder departementenes EØS-arbeid.²⁷ I følge innspillet bør EØS-relevant regelverk utredes like grundig som nasjonalt regelverk. Dette inkluderer en problembeskrivelse som viser hvordan EU har vedtatt regelverket, og hvilke alternativer har blitt vurdert. Vurdering av handlingsrommet er nevnt, men ikke fremhevet som spesielt viktig. Det er også slående at Regelrådet i intervju ikke fremhevet dette elementet. Det er også anbefalt at den ansvarlige etat gjør en «nabosjekk», hvor de undersøker hvordan sammenlignbare land har implementert lovforslaget. Virkninger skal synliggjøres med utgangspunkt i nullalternativet. Det er ikke forklart hvorfor nullalternativet skal vurderes, når dette ikke er et alternativ.

I sine vurderinger legger Regelrådet vekt på at virkninger for næringsliv ikke er like godt utredet i EØS-relaterte regel- og lovendringer som i nasjonale forslag. Gjennom spørreundersøkelsen har vi undersøkt regelgiverens egen oppfatning om forskjeller i utredningskvalitet ut i fra hvilken bakgrunn regelverksforslaget har. Resultatene viser at respondentene ikke opplever at utredningskvaliteten varierer ut fra om regelverket har utgangspunkt i EØS eller nasjonale initiativ.

En annen svakhet som nevnes i innspillet til arbeidsgruppen som utreder departementenes EØS-arbeid er at høringsnotatet i flere tilfeller ikke synliggjør involvering av partene i utredningsarbeidet før forslaget sendes på høring. Dette sies å være uheldig for synlighet av prosessen. I forbindelse med oppfølging av casedata i intervjuene har dette også blitt trukket frem som et mulig forbedringsområde av regelgiverne selv. Inntrykket fra intervju er at det forekommer tilfeller hvor næringen involveres tidlig i arbeidet med EØS-regelverk, eksempelvis ved at de får mulighet til å gi skriftlig innspill til tidlig utkast av regelverket. Enkelte har også nevnt at næringen inviteres til dialogmøter underveis i prosessen.

Regelrådet anbefaler etableringen av en sentral koordinerende enhet for å styrke behandlingen av EØS-regelverk. Anbefalingen er basert på Regelrådets bemerkninger om at det i liten grad er etablert et felles og koordinert rammeverk for reguleringspolitikken. Eksempelvis må utredere i Norge forholde seg til veiledning fra Justis- og beredskapsdepartementet, Finansdepartementet, DFØ i tillegg til egne sektorveiledere. Det er allerede etablert en enhet med ansvar for koordinerende innsats i Storbritannia²⁸, og det samme planlegges i Tyskland²⁹.

Videre kommer det klart fram at Regelrådet mener at EØS relaterte forslag bør utredes like grundig, og innspillet kommer med anbefalte tiltak for å forbedre utredningskvaliteten. Det er slående at tiltakene ikke legger vekt på det begrensede handlingsrommet i EØS relaterte forslag. Dette virker som en tapt mulighet for Regelrådet i å gi veiledning god veiledning om hva som bør vektlegges i EØS relaterte forslag.

4.4 Oppfølging av faglig utvikling internasjonalt

Regelrådet vurderes på to indikatorer om internasjonal utvikling i tildelingsbrevet:

- ✓ Vurdering av effekten på Regelrådets arbeid med uttalelser av å følge den faglige utviklingen og praksisen nasjonalt og internasjonalt på områdene regelforenkling og regulering
- ✓ Vurdering av hvordan Regelrådet har innhentet og videreformidlet informasjon om regelforenkling og regulering

Den første indikatoren gjelder hvordan det å følge med på faglig utvikling og praksis nasjonalt og internasjonalt påvirker Regelrådets arbeid. Denne indikatoren måler interne effekter. Den andre indikatoren gjelder innhenting og videreformidling som er én intern og én ekstern indikator.

Regelrådet selv og partnere fra andre land fremhever alle viktigheten av å ha kollegiale organer på tvers de kan ha reell erfaringsutveksling med. Regelrådet har tatt en aktiv og synlig rolle i det internasjonale arbeidet. Samtlige internasjonale aktører som ble intervjuet som en del av evaluering bekreftet at

²⁷ Regelrådet. [Innspill til arbeidsgruppen som utreder departementenes EØS-arbeid](#), 15.5.2020.

²⁸ The Better Regulation Executive

²⁹ Tyske myndigheter har planlagt et Center for Regulation, som blant annet skal gi veiledning og forvalte kunnskap om regulering (Regelrådets innspill til arbeidsgruppen som utreder departementenes EØS-arbeid)

Regelrådet er en viktig del av det internasjonale samarbeidet, og at de er blandt de viktigste bidragsyterne i det internasjonale fagmiljøet. I inneværende år leder Regerrådet RegWatchEurope.

Når det gjelder regelforenkling i seg selv er det liten endring i regelforenkling i Norge før og etter Regelrådet ble etablert. Både Storbritannia og Danmark har kommet lengre og har konkret arbeidet med overordnet regelverksforenkling. Det er ingen tilsvarende ordninger i Norge og det er ingenting som tyder på at Regelrådet har hatt en merkbar påvirkning på slikt arbeid i Norge. Den effekten Regelrådet har hatt er på den enkelte reguleringen og ikke mer.

Regelrådet henter inn informasjon om regelforenkling fra samarbeidspartnere i OECD og RegWatchEurope. Regelrådets egen beskrivelse av andre lands arbeid samsvarer med beskrivelsen vi har fått fra landene selv. Innhentingene fremstår således som adekvat.

Videreformidling av informasjon om regelverksforenkling er ikke en høyt prioritert oppgave for Regelrådet. Rådet selv har klare meninger om at regelverket i Norge bør forenkles for næringslivet og det er vist til oppfølgingen DBRF har av regelverk og andre lands ideer om nettoforenkling av regelverk. Det er ingen av de øvrige respondentene som har trukket frem noen av disse ideene. Ingen av respondentene vi har snakket med trekker frem Regelrådets arbeid med formidling av internasjonalt forenklingsarbeid.

5. Organiseringens hensiktsmessighet

I dette kapitlet vurderer vi i hvilken grad Regelrådets organisering og innretning av arbeidet er hensiktsmessig ut fra målsetningene som er satt for virksomheten. Vi vurderer også i hvilken grad arbeidet er innrettet på en effektiv måte. Kapitlet er delt inn etter ulike sider ved Regelrådets organisering og arbeidsform som vi mener i sum belyser organiseringens hensiktsmessighet og effektivitet, nærmere bestemt:

- ✓ arbeidsfordelingen mellom sekretariatet og rådsmedlemmene,
- ✓ samordning og samarbeid med eksterne myndigheter og næringslivsorganisasjoner,
- ✓ saksutvalg og arbeidsmetodikk, herunder trafikklysmodellen og tidspunktet for uttalelser og bistand,
- ✓ rolle, profilering og synlighet,
- ✓ behov for sektor- og næringsspesifikk kunnskap,
- ✓ styrken på virkemidlene, og
- ✓ ressursutnyttelsen.

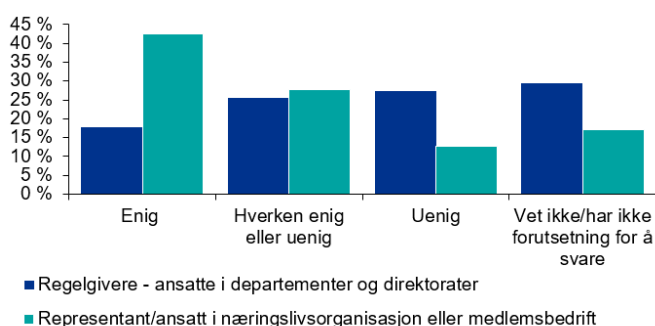
5.1 Rådet og sekretariatet

Regelrådets organiseres i et råd, som overordnet styrende organ, og et sekretariat, som gjennomførende enhet. Dette er i henhold til etablert internasjonal praksis. Som vi beskrev i kapittel 3 ligger den norske modellen med enkelte unntak, relativt tett opptil den svenske modellen. Regelrådet oppfatter selv at arbeidsfordelingen mellom sekretariatet og rådet fungerer veldig godt. Samtidig har noen i Regelrådet en opplevelse av at det til tider kan bli lang avstand mellom rådet og sekretariatet. Det finnes en fast syklus for møter, men enkelte yrter ønske om mer løpende kommunikasjon.

Rådet opplever at kompetansen i sekretariatet er god, og at de har fungerende rutiner og en hensiktsmessig innretning av arbeidet. Samarbeidet og arbeidsfordelingen oppleves også som velfungerende med sterke faglige diskusjoner. Samtidig er rådet selv klar over at kompetansen i rådet og sekretariatet er forskjellig når det gjelder antall års erfaring og «tyngde».

Det er stort sett sekretariatet som er til stede på veiledningsmøtene. Rådet er med på møter hvor det stiller representanter for politisk ledelse. Regelgiverne kan noen ganger oppleve sekretariatet som litt «lettvektene» i veiledningsmøtene og tar opp spørsmålet om rådsmedlemmer burde stilt på flere av disse møtene. De samme mener dette kan ha en positiv effekt for den videre oppfølgingen av tilbakemeldingene.

Figur 16 «Mandatet og organiseringen til Regelrådet er hensiktsmessig»

Regelrådet mener selv imidlertid at dagens ordning hvor det er samsvar mellom «nivået» på de som deltar i møtene, er en bedre løsning og en mer effektiv bruk av rådets kapasitet. Når det gjelder synet på mandatet og organiseringen til Regelrådet blant målgruppene, er representanter fra næringslivet mer tilbøyelig til å være enig i at organiseringen er hensiktsmessig enn regelgiverne, som er mer delt i sine oppfatninger.

Vi vil i påfølgende delkapitler gå mer i dybden på hvilke konkrete sider ved organiseringen og mandatet som oppfattes som mer og mindre hensiktsmessig. Dette gjelder blant

annet forbedringspunkter i samarbeidsformer, tidspunktet for uttalelser, og behov for sektorspesifikk kunnskap.

5.2 Samordning eksterne myndigheter

5.2.1 Tilknytning til NFD

Den overordnede styringen av Regelrådet foregår gjennom tildelingsbrevet. Regelrådet forholder seg aktivt til tildelingsbrevet og jobber kontinuerlig med å nå målene. I tildelingsbrevet er det knyttet indikatorer til hvert mål satt for virksomheten. Det kommer tydelig frem av Regelrådets årsrapporter at disse følges opp (observasjoner rundt den faktiske måloppnåelsen presenterte vi i kapittel 4).

Regelrådet opplever forholdet til departementet som ryddig og styringen som god – og at den er på riktig nivå og frekvens. Oppfatningen av at forholdet med departementet/tilknytningen er tilfredsstillende, deles også av departementet. Det er dialog mellom Regelrådet og departementet i forkant av tildelingsbrevet hvor strategien for det nye året diskuteres. Regelrådet har også en kontinuerlig diskusjon om mandatet og målformuleringene og mener at departementet er lydhøre for forslagene, og at de blir sett og verdsatt. Utvalgsstrategien – hvor mange saker Regelrådet går gjennom per år, og antall møter, er også forankret med NFD.

5.2.2 Andre myndigheter

Andre departementer enn NFD opplever at kontakten med Regelrådet oppstår primært i forbindelse med saker hvor Regelrådet har gitt en uttalelse og at det ikke er regelmessig kontakt utover dette. Dette leder trolig til at kjennskapen til Regelrådet er størst blant regelgivere som har størst andel saker som angår næringslivet. Mangelen på regelmessig kontakt gir også risiko for at relasjoner fort går tapt ved utskiftning av saksbehandlere og personell. En informant fra et departement beskriver det som overraskende at det ikke er flere kontaktflater med Regelrådet og mener det er potensial for et tettere samarbeid utover veiledningsmøter i enkeltsaker.

Regelrådet har kontaktmøter med DFØ en gang i halvåret. På møtene er det en gjensidig informasjonsutveksling, hvor de blant annet informerer hverandre om viktige prosjekter eller planer som de er i ferd med å igangsette. Regelrådet og DFØ har ikke et systematisk samarbeid rundt veiledning og kursing, men Regelrådet er blant annet med i en referansegruppe som får tilsendt utkast til DFØs kursmateriell og kan gi innspill. Et eksempel på det er nettkurs om utredningsinstruksen. Informanter i DFØ omtaler Regelrådet som en god sparringspartner i slike saker og oppfatter dem som faglig kompetente.

5.3 Samarbeid med næringsorganisasjoner

Regelrådet mener selv at de har et godt samarbeid med sentrale næringslivsorganisasjoner. Det diskuteres også nye muligheter for å styrke samarbeidet gjennom å bygge opp nye nettverk samt et ressurscenter med enkeltpersoner fra organisasjonene. Det er imidlertid visse organisasjoner og sektorer som ikke dekkes like godt i dag.

Regelrådets kontaktpunkter i næringslivsorganisasjonene bekrefter at det er satt opp et system for møtepunkter med Regelrådet som de opplever at fungerer hensiktsmessig, samt at dialogen opp mot enkelte saker oppleves som nyttig. Gjennom åpne svar i spørreundersøkelsen er næringslivsrepresentantene generelt noe mer kritiske og mener at prosessene kan bli enda mer involverende enn i dag. Inntrykket fra intervjuene med næringslivsrepresentantene er at Regelrådets faste kontaktpersoner opplever prosessene som involverende, men at det er enkelte øvrige ansatte som mener at næringslivet bør involveres i større grad.

Vi har også fått eksempler på saker hvor næringslivsrepresentanter ikke opplevde å bli tilstrekkelig hørt av Regelrådet. I disse eksemplene var det imidlertid vanskelig for oss å vurdere om næringslivsrepresentantene mente at det var *utredningskvaliteten* som var for svak i de enkelte sakene (som er det Regelrådet skal følge opp ifølge mandatet), eller om de var uenig i selve regelendringen. Næringslivsrepresentantene sier også at næringslivsorganisasjonene ikke protesterer på utredningskvaliteten på regelendringer i de sakene hvor de er enig i regelendringen.

Til tross for ønske fra noen om større involvering og at det noen ganger er uenighet mellom næringslivsorganisasjonene og Regelrådet virker det overordnet sett som at samarbeidet mellom Regelrådet og næringslivsorganisasjoner oppleves som godt.

Regelrådet presiserer at det er viktig for dem ikke å bli oppfattet som et talerør eller en interesseorganisasjon for næringslivet, noe de ikke skal være etter mandatet. Hensikten med kontakten med næringslivet er å få kjennskap til næringene generelt og derigjennom mulige konsekvenser av regelverket for næringslivet spesielt.

5.4 Metodikk

Regelrådet brukte de første årene til å utvikle metode for sakskartlegging og undersøkelsesmetode. De har spesielt sett til Sverige og Danmark i utviklingen av sin tilnærming. Siden starten av 2018 har de hatt identiske kartleggingskriterier, hvilket nå setter de i stand til å generere sammenlignbare data på deres vurdering av utredningskvalitet over tid. Det genererte datasettet brukes så for utvalgelse av saker for nærmere undersøkelse. Regelrådet får anerkjennelse for å ha gode nettsider som gir en detaljert og lett tilgjengelig oversikt over deres uttalelser og vurderinger av kvaliteten på utredninger.

Antallet uttalelser har holdt seg konstant mellom 30 og 40 siden Regelrådets andre år i 2017. Utvalget er basert på en vesentlighets- og risikovurdering, samtidig som de tilstreber en viss spredning over sektorer og etater. En begrensende faktor i antall uttalelser i året er hvor mange rådet rekker å gå gjennom.

Sammenlignet med andre tilsvarende institusjoner i andre land er antall uttalelser lavt til middels. Danskene har omtrent samme antall uttalelser i året, mens svenskene har langt flere. Storbritannias Regulatory Policy Committee har rundt 150, samtidig som de har et sekretariat som er dobbelt så stort som det norske. Den svenske modellen har hyppigere møter og uttaler seg om langt flere saker enn det norske.

En alternativ tilnærming er å velge fokusere mer på saker der risikoen er høy, slik at man kan gjøre en grundigere gjennomgang av færre saker per år, litt slik Riksrevisjonen velger ut saker. Bakdelen med denne tilnærmingen kan være at man ikke dekker et stort nok område av forvaltningen. Samtidig vil uttalelsene eller gjennomgangene som presenteres kunne ha en større tyngde og føre til større profilering. Vi har diskutert dette forslaget med Regelrådet, næringslivet og regelgivere. Regelrådet mener at det ikke er en bedre tilnærming å bruke flere ressurser på et langt færre antall saker per, mens synet blant regelgivere og næringslivet er blandet. Dette utelukker selvfølgelig ikke å bruke flere ressurser på noen saker sammenlignet med andre, noe som også er tilfelle i dag.

Regelrådet har i tillegg endret de enkelte målområder som de satser på. I begynnelsen var de opptatt av blant annet byggeforskrifter og HMS, mens det nå er rettet mer oppmerksomhet på digitalisering. For digitalisering innebærer dette en kritisk gjennomgang av om det er digitale muligheter som ikke har blitt vurdert og som kan gjøre det enklere for næringslivet å forholde seg til det regulatoriske rammeverket.

5.4.1 Trafikklyssystemet

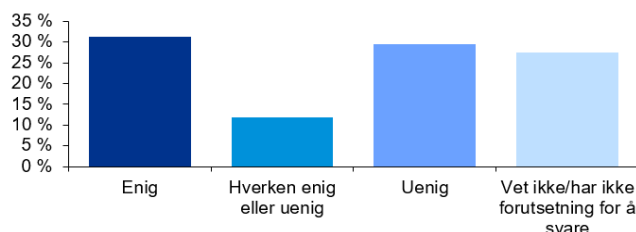
Regelrådet gir i dag en fargekode ut fra hvordan de vurderer utredningskvaliteten i saker. Siden dette er en viktig del av tilbakemeldingen til regelgiverne, har vi undersøkt i hvilken grad ansatte i departementer og direktorater oppfatter fargekodingen som hensiktsmessig.

Blant ansatte i departementer og direktorater er det delte oppfatninger om trafikklyssystemet. Noen regelgivere gir uttrykk for at det er Regelrådets tilbakemeldinger til enkeltpunkter i regelendringen, hvorvidt de er enig eller uenig i dem, som er det sentrale, og ikke fargen på lyset. Andre informanter mener at en «rød» tilbakemelding kan skape en viss frykt, hvor man begynner å lure på hva man har gjort galt. Atter andre sier de kan oppfatte rødt lys som et irritasjonsmoment. En god dialog med Regelrådet rundt spesielt røde lys oppfattes som viktig.

Regelrådet mener selv å ha sett virkninger av røde lys på arbeidet i virksomhetene som har fått dette og de er totalt sett fornøyd med trafikklyssystemet. Røde lys kan potensielt ha en oppvekkende effekt som gjør at det ryddes opp i utfordringer i virksomhetene. Samtidig har Regelrådet fått noen tilbakemeldinger om at lysene kan bli for «bastante», da noen saker er «oransje» og at det er vanskelig for regelgiver å se utviklingen over tid når skalaen ikke er mer «finjustert», noe man f.eks. kunne gjort gjennom en regnbueskala.

Også gjennom spørreundersøkelsen får vi tilbakemeldinger på at fargekodingen kan fremstå som unyansert og også gi et inntrykk av at Regelrådet i praksis gir grønt lys og avgjør hva som skal skje videre, mens det i realiteten er regelgiverne som bestemmer om de ønsker å innarbeide anbefalingene i regelforslaget.

Figur 19. «Regelrådets fargekoder - "grønn", "gul", "rød" - på utredningskvaliteten i en sak, fungerer hensiktsmessig»

Som vi kan se av figur 19 er det også blant respondentene i spørreundersøkelsen uenighet om hensiktsmessigheten av fargekodingen. Ganske mange har heller ingen formening om spørsmålet.

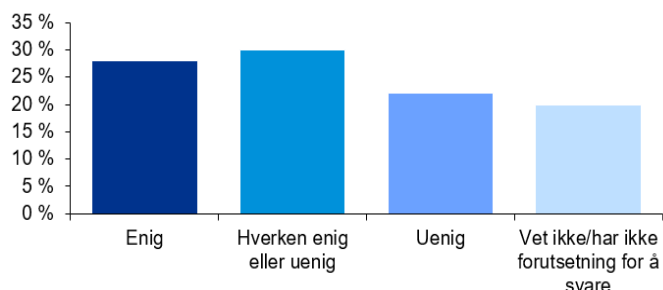
5.4.2 Tidspunktet for uttalelse og bistand

Tidspunktet for når Regelrådet kommer inn i en sak, kan være viktig for rådets mulighet til å påvirke saken. En fare ved å komme inn på høringstidspunktet som regelgiverer er opptatt av, er at konklusjonen da allerede er gitt, og at det er et begrenset rom for å innarbeide endringer i forslaget. På høringstidspunktet er også store deler av utredningsarbeidet allerede gjort. Det er et ønske blant flere ansatte i departementer og direktorater å kunne få bistand på et tidligere tidspunkt i prosessen, noe som i større grad kan bidra til å legge gode rammer for utredningen. Dette ville også kunne gitt de andre høringsinstansene et bedre grunnlag for å gi høringsuttalelse. Noen mener at Regelrådet bør inviteres inn allerede ved oppstartsmøter ved et nytt lov- eller forskriftsarbeid.

En potensiell risiko med å komme inn tidlig i prosessen og spille en for stor rolle i det veiledende og rådgivende arbeidet, er at det kan svekke kontrollrollen ved at Regelrådet vurderer arbeid som de selv har vært med på å legge premissene for. Regelrådet har også hatt en diskusjon internt om hvorvidt de bør komme tidligere inn, men at veiledningsarbeidet i konkrete saker i så fall må balanseres mot kontrollrollen i ettertid.

Som det fremkommer av avsnittene over synes Reglerådets sekretariat å ha utfordringer med å følge regelverksprosessen nærmere med tett rådgivning underveis. I Storbritannia er synet det motsatte. Høringsuttalelsen blir der sett på som en veldig liten del av den totale utredningen og den forekommer så sent i prosessen at det ofte er for sent å komme med alvorlige merknader. Det fremstår heller ikke som hensiktsmessig offentlig ressursbruk å vente med veiledning på regelverksutvikling til produktet nærmer seg ferdig.

Figur 20. «Tidspunktet for når Regelrådet kommer inn i en sak, er hensiktsmessig og ikke for sent»

Vi har også i spørreundersøkelsen spurt ansatte i departementer og direktorater om hvorvidt tidspunktet for når Regelrådet kommer med sin uttalelse, er passende. Som figuren viser, er regelgiverne ganske delt i sitt syn. Mange har heller ikke har noen klar mening om spørsmålet, eller føler at de ikke vet eller har forutsetning for å svare. En mulig tolkning her kan rett og slett være at tidspunktet for Regelrådets uttalelse har vært passende i noen saker, mens uttalelsen i andre saker har kommet for sent til å kunne ha noen reell betydning for utfallet.

5.5 Rolle, profilering og synlighet

Som tidligere nevnt har regelrådet ulike roller basert på oppgavene i mandatet. Ledelsen i Regelrådet deler disse rollene grovt sett i tre:

- Kontrollrolle for næringslivet (hovedrolle)
- Veileder for forvaltningen
- Politikernes/beslutningstagernes uavhengige kvalitetskontrollør

Disse rollene kan oppfattes som noe uklare i forvaltningen. Noen regelgivere mener at Regelrådets rolle, sammenlignet med andre høringsinstanser, er utydelig. De sikter da f.eks. til i hvilken grad de er forpliktet til å lytte til Regelrådet, f.eks. vektet opp mot andre tunge høringsinstanser. Oppfatning av rollen kan henge sammen med i hvilken grad Regelrådets arbeid er godt nok kjent i målgruppen. I arbeidet med evalueringen har vi fått mange tilbakemeldinger om at Regelrådet bør informere mer om sin virksomhet overfor forvaltningen gjennom informasjonstiltak. Flere nevner at Regelrådets nettsider som nyttige og informative. 65 % av regelgiverne og næringslivsrepresentantene vi har spurt kjenner til nettsidene. Sidene er med andre ord relativt godt kjent i respondentgruppen, samtidig som det er potensial til å markedsføre sidene ytterligere.

Å nå frem til det politiske beslutningsnivået (den «tredje» rollen nevnt ovenfor) oppleves som en utfordring, ifølge Regelrådet. Det virker heller ikke som politikere vegrer seg for å fremme lovforslag som har fått «rød» tilbakemelding fra Regelrådet. Et eksempel på at Regelrådets ikke er allment kjent på det politiske nivået, er at en statssekretær fra et departement i møte med Regelrådet, erkjente at vedkommende ikke var klar over at Regelrådet eksisterte. Vi ble også forelagt to eksempel-case, som var for svakt utredet ifølge Regelrådet, men der Regelrådet ikke fikk gjennomslag for sitt syn på beslutningsnivået (saker som senere ble politisk omgjort).

Næringslivsorganisasjoner vi har hatt kontakt med opplever heller ikke at Regelrådet er spesielt godt kjent i organisasjonene, utover de som arbeider med regelendringer. Et spørsmål som reises i den sammenheng er hvem Regelrådet egentlig bør være kjent for – da det ikke er et begrenset antall ansatte som har som oppgave å følge regelutviklingen.

Regelrådet er lite synlige i mediene. En økt tilstedeværelse i mediene kunne for eksempel satt mer trykk på beslutningsnivået i røde saker. Regelrådet sier selv at de gjerne skulle vært mer synlig, men at det er svært krevende å nå frem i pressen uten å bli for tabloid og spissformulert, noe som kan ha en kostnadsside. Rådet er svært opptatt av at det er en trade-off mellom det å være veldig synlige i enkeltsaker og ha en god og jevnlig dialog med regelgiverne. Det siste som oppleves som viktigst for å nå målene. Det formidles også at det er viktig å ikke ta så mye plass i samfunnsdebatten at man oppfattes som en politisk aktør. Å bli oppfattet som en nøytral instans som vurderer regelforslagenes objektive utredningskvalitet, er viktig for Regelrådet. Dette er også i tråd med Regelrådets mandat.

Aktører på regelgiversiden nevner også at dersom Regelrådet skal ha en sterkere profil i samfunnsdebatten, bør det trolig henge sammen med et sterkere mandat og mer sektor- og næringsspesifikk kunnskap (diskutert mer inngående i neste avsnitt). Disse regelgiverne stiller seg også spørrende til hvilken samfunnsdebatt Regelrådet eventuelt skal tyngre inn i, og at det i så fall måtte vært en diskusjon av utredningskvaliteten, noe som ofte ikke er så interessant for mediene uansett.

5.6 Sektor- og næringsspesifikk kunnskap

Regelrådets mandat er å undersøke om virkninger for næringslivet er tilstrekkelig utredet i henhold til utredningsinstruksen. Det innebærer at de skal dekke et bredt tematisk område. Det er flere informanter, spesielt på regelgiversiden, som er opptatt av at Regelrådet ikke kjenner detaljene om sektorene og næringene som regelendringene gjelder, noe de mener påvirker Regelrådets muligheter til å gi relevante tilbakemeldinger. Noen nevner i den forbindelse at Regelrådet bør styrkes med ytterligere fagressurser slik at de kan arbeide mer spesialisert.

Samtidig anerkjennes det blant enkelte regelgivere at Regelrådet har en krevende rolle, og at de har forståelse for at Regelrådet ikke kan ha all sektorspesifikk kompetanse om en sak med de ressursene de har tilgjengelig. Dette er heller ikke innenfor Regelrådets mandat, da Regelrådet skal vurdere den objektive utredningskvaliteten. Et spørsmål dette reiser er i hvilken grad det er mulig å vurdere utredningskvaliteten helt generelt og objektivt uten å ha nærings- eller sektorspesifikk kompetanse. Vi har fått eksempler på saker hvor Regelrådet som følge av manglende kjennskap til området, skal ha gitt misvisende vurderinger av utredningskvaliteten.

Andre representanter for regelgiversiden reiser spørsmålet om ikke næringslivsfokuset i det norske mandatet vil ramme «for snevert» ut fra det totale omfanget av hensyn den enkelte regelendring skal ivareta. På enkelte områder er det et veldig stort spenn i hvilke målgrupper regelverket vil påvirke – «alt fra Jørgen Hattemaker til millionkonserner». Her vil arbeidstakersiden, gitt organisasjonens mandat, være like

viktig å ivareta som næringslivssiden. Også på miljødirektoratets område vil næringslivsvirkningene måtte veies opp mot det organisasjonen først og fremst jobber med, nettopp miljøhensyn.

Regelrådets eget syn er at det er mulig å vurdere utredningskvaliteten i sakene uten å ha den samme dybdekunnskapen om sakene som saksbehandlerne har. Det finnes eksempler på saker hvor det faglige grunnlaget vurderes som godt, men der det utredningstekniske er for svakt. Regelrådet mener at de tross alt har mye kompetanse om næringslivet og opplever ikke alltid at regelgiverne har en like inngående kjennskap om hvordan lovgivningen påvirker næringslivet som det Regelrådet har.

Det Regelrådet kan bli flinkere til, ifølge en næringslivsrepresentant, er å vise til hvordan alternativer konkret kan undersøkes. For eksempel er det veldig mye god data i Norge, gjennom Brønnøysundregistrene, SSB mv., og næringslivsrepresentanten har opplevd forslag fra departementer som ikke har kunnet anslå hvor mange bedrifter som rammes av et konkret forslag, når det tross alt finnes tilgjengelige data på dette. Regelrådet bør i slike tilfeller kjenne til datakilder som kan benyttes til å belyse virkninger for næringslivet, selv om de ikke nødvendigvis kjenner den konkrete sektoren eller næringen i forslaget. Det er, sagt med andre ord, mulig å gjøre rådene til regelgiverne mer konkrete og samtidig holde seg til å vurdere utredningskvalitet objektivt.

5.7 Styrken på virkemidlene

Det som er den aller mest gjentatte tilbakemeldingen gjennom åpne svar til spørreundersøkelsen, og som ofte kommer fra næringslivsrepresentanter, er at Regelrådet gjør et godt arbeid, men at *forvaltningen ikke følger opp* uttalelsene fra Regelrådet. Det er mange som er av den oppfatning av at Regelrådet ikke har den tilstrekkelige tyngden og virkemidlene til å kunne påvirke forvaltningen. Det er også flere som mener at dette bør føre til en styrking av Regelrådet i form av i) ekstra ressurser og ii) utvidede virkemidler/tvangsmidler. Andre mener utredningsinstruksen bør strammes inn slik at det ikke er mulig å se bort fra Regelrådets uttalelser samt at regelgiverne bør redegjøre for hvordan uttalelsen er fulgt opp. Det foreslås også at oppfølgingen av Regelrådets uttalelser bør formaliseres og inngå i utredningsrutinene for den enkelte virksomhet. En «stopp»-funksjon i de tilfeller en regelendring gis «rødt lys» er det også noen respondenter som ønsker seg. I så fall vil utreder måtte utrede saken på nytt eller ivareta ev. innsigelser fra Regelrådet.

Regelgiversiden er mer skeptisk til at Regelrådet skal gis «skarpere tenner». Noen mener at Regelrådet da i så fall må ha høyere kjennskap til den enkelte sektoren enn hva tilfellet er i dag; ellers vil de ikke være modne nok for et utvidet mandat. De er også opptatt av at økt «strenghet» vil kunne gå på bekostning av samarbeidsrelasjonen og dialogen. Det vises også til at regelendringer har en politisk komponent (nærmere diskutert i kapittel 4) som gjør at det ville blitt opplevd som kunstig med et uavhengig organ som har mulighet til å overprøve regjeringen om hvilke forslag som fremmes.

Regelrådet selv viser til at «skarpere tenner» kan ha negative effekter på dialogen med regelgiverne over tid, samt riksrevisjonseffekten av arbeidet. En slags mellomposisjon kan være at regelgiverne forpliktes til å svare ut Regelrådets uttalelse, f.eks. i lovproposisjonen, noe som ikke gjøres konsekvent i dag. Andre muligheter for en mer moderat styrking av mandatet som har kommet opp under evalueringen, er at Regelrådets konklusjon skal inn i alle beslutningsgrunnlag for regelendringen (eksempelvis interne notater om hvordan høringsnotater blir fulgt opp, regjeringsnotater mv.). At regelrådet for tilgang til og oversendte alle beslutningsgrunnlag for loven (en slags utvidet innsynsrett), er også en eksempler på hvordan mandatet kan styrkes.

5.8 Ressursutnyttelse

Det norske Regelrådet ligger på et gjennomsnittlig nivå i Europa sammenlignet med andre regelråd når det gjelder størrelsen på organisasjonen og antall yringer. Regelrådet selv opplever at de har tilstrekkelig ressurser, og også at de får utnyttet den samlede kompetansen i organisasjonen. Samtidig ser de behov for å øke kapasiteten dersom de skal styrke det veiledende arbeidet. Regelrådets sporing av hvordan sakene følges opp er god bruk av ressurser og viktig for Regelrådets egen læring, og det gir også nyttig informasjon om effekten av arbeidet hos regelgiverne. Lærings- og utviklingsarbeid er noe som fort nedprioriteres i virksomheter med høy arbeidsmengde, men er like fullt veldig viktig for fremtidig effektivitet.

Regelrådet har i dag 40 saker og anslagsvis 10 møter per år. Som vist ovenfor velger de også bevisst ut nye områder hvor de ønsker å uttale seg. Med begrensede ressurser tror vi dette er viktig for å få mest mulig utbytte av «Riksrevisjonseffekten». Det bør være et mål å være mest mulig kjent og «fryktet», slik at den forebyggende effekten av å ha et regelråd blir størst mulig. Når de oppnår en større forebyggende effekt vil de kunne få en større effekt av å «gjøre mindre».

6. Konklusjon og innspill til videre utvikling

Evalueringen finner at Regelrådet fyller en viktig rolle i norsk offentlig forvaltning. Det er en funksjon som er anbefalt av OECD og som er på plass i sammenlignbare land. Regelrådet ble opprettet etter en rekke undersøkelser som viste at offentlige tiltak, regelendringer og lovforslag ikke ble tilstrekkelig utredet. Etableringen var ikke uten politisk konflikt, og det fortsetter å være politisk debatt rundt selve eksistensen av Regelrådet.

Det er vanskelig å tallfeste Regelrådets verdiskapingen. Regelrådets systematiske sporing av virkninger stopper når saken er endelig vedtatt/fastsatt, og det er ikke tilgjengelig data som muliggjør aggregering av virkninger som Regelrådets uttalelser og veiledning har bidratt til utover dette tidspunktet. Det er viktig å påpeke at dette ikke er unikt for Regelrådet i Norge. OECDs egne vurderinger av Regelråd og deres effekt observerer at dette er områder hvor det er vanskelig å måle kvantifiserbare effekter.³⁰

Evalueringen konkluderer likevel at Regelrådet har bidratt til og fortsetter å bidra til en prosess for bedring av utredningskvaliteten for regelverksendringer og lovforslag. Vi baserer denne vurderingen på følgende faktorer:

- ✓ Vi har observert enkeltsaker hvor Regelrådets uttalelser høyst sannsynlig har ført til bedre kvalitet utredning. Et eksempel er NFDs lovforslag om ny lov om nasjonale prosedyrer for offentlig støtte. Vi har også observert tilfeller hvor Regelrådets uttalelser ikke har blitt tatt til følge, og som har ført til lengre ressurskrevende prosesser. Pelsdyrsaken og opprettelse av Dagligvareportal er eksempler på dette.
- ✓ Veiledning og oppfølging fra Regelrådet har bidratt til bedre kompetanse om utredninger av virkninger for næringsliv
- ✓ «Riksrevisjonseffekten» - det at regelgiverne vet at Regelrådet vil se dem i kortene, gjør at utredningsarbeidet får høyere fokus.

Det er allmenn enighet blant respondenter fra både departementer/direktorater og næringslivsorganisasjoner at den siste faktoren er den mest vesentlige. Omfanget av virkningen av regelrådets arbeid, og i hvilken grad det har ført til økt verdiskaping for næringslivet, er det vanskelig å si noe konkret om. De mer langsiktige virkningene av Regelrådets arbeid er antageligvis enda ikke synlige.

Regelgivere er ofte uenige i at kvaliteten av deres utredninger ikke er gode nok. Flere i departementer og direktorater som har mottatt kritiske uttalelser om deres utredningskvalitet mener at Regelrådet mangler nødvendig sektorkompetanse for å gi relevante innspill. Likefullt er de fleste enige i at Regelrådet har bidratt til å gi mer fokus på viktigheten av gode utredninger.

Regelrådets egne data og målinger foretatt av DFØ, viser ingen vesentlig forbedring i utredningskvaliteten på et overordnet nivå. Dette står i kontrast til regelgiveres svar på evalueringens spørreundersøkelse, som viser at de mener virkninger for næringslivet blir tilstrekkelig utredet. Dette indikerer at det enda er mye som gjenstår i arbeidet med å øke innsikten blant regelgivere om hva som forventes av utredninger generelt, samt med å oppnå systematisk forbedring av utredningskvaliteten av regelendringer- og forslag som påvirker næringslivet spesielt.

³⁰ Se, for eksempel, Cordova-Novion og Jacobzone (2011). "Strengthening the Institutional Setting for Regulatory Reform: The experience from OECD Countries," OECD Working Papers on Public Governance No. 19.

Næringslivet opplever at Regelrådet fyller en viktig rolle og at deres arbeid bidrar til verdiskapning. De opplever også at Regelrådet inkluderer dem på en god måte. I spørreundersøkelsen er de sterkt uenige i at regelgivere utreder virkninger for næringsliv i tilstrekkelig grad. Næringslivet ønsker at Regelrådet skal ha skarpere tenner. Dette henger tydelig sammen med deres hovedkritikk om at dagens virkemidler ikke er sterke nok til å skape tilstrekkelig incentiver til å lytte til anbefalinger og bemerkninger ved departementenes og direktoratenes utredningsarbeidet. Et forslag som ofte kommer til syne er krav om at Rødt lys fra Regelrådet skal kreve ytterligere utredning.

Gjennom sitt arbeid utfører Regelrådet en viktig veiledningsrolle, selv om det fremdeles er en vei å gå i prosessen av å bygge konstruktive relasjoner med regelgivere i departement og direktorat. På dette området kan Regelrådet ta læring fra UK Regulatory Policy Committee, som gjør et årlig survey blant regelgivere for å måle hvor fornøyde de er med deres arbeid.

Et område med særlig mye uenighet mellom regelgivere og Regelrådet er EØS-relaterte saker. Flere departement og direktorat er av den oppfatning at Regelrådet bør tilpasse kravene til utredning til hva som er Norges mulighetsrom. På dette området har NFD også tildelt Regelrådet spesielt veiledningsansvar. Vi mener det er rom for forbedring i Regelrådets veiledningsarbeid på dette området.

Regelrådet er et aktivt medlem av RegWatchEurope. De er svært synlig og får annerkjennelse for deres bidrag til faglig utvikling i Europa. De jobber også aktivt innen OECD. Dette bidrar til deres faglighet og metodiske styrke i Norge.

Siden etableringen i 2016, har Regelrådet fått på plass en god innretning og metodikk for å utføre sitt samfunnsoppdrag. Regelrådet har et hensiktsmessig mandat og organisering. Arbeidet er innrettet på en effektiv måte. Antallet uttalelser gitt årlig av Regelrådet er sammenlignbart med lignende organisasjoner i Europa. Regelrådet og sekretariatet har kompetente folk som har relevant kunnskap og erfaring, og de har et godt system på plass for å spore sitt arbeid. Det er enighet om at de gir en detaljert og lett tilgjengelig oversikt over sitt arbeid på sin internettside. Tross sin sentrale rolle, derimot, er Regelrådet lite synlig i offentlige debatt.

Anbefalinger

Evalueringen anbefaler at Regelrådet forsetter sitt arbeid innen nåværende rammer og mandat. Følgende tiltak anbefales for å ytterligere styrke Regelrådets arbeid:

1. **Regelrådet kan styrke effekten av sitt arbeid ved å videreutvikle metoder for veiledning og kommunikasjon av og med regelgivere.** Regelrådet har en viktig rolle som veileder og standardsetter når det gjelder gjennomføring av utredningsinstruksen. De kan med fordel legge mer vekt på denne delen av deres samfunnsoppdrag, noe som også kan gi dem mer vekt og kredibilitet i deres tilsynsfunksjon. Vi foreslår de følgende tiltak:
 - ✓ Regelrådet bør justere sin tilnærming til utredningsbehov i EØS-relevant regelverk for å gi bedre tilpasset og mer brukervennlig veiledning til forvaltningen som tar høyde for det nasjonale handlingsrommet.
 - ✓ Se til den britiske modellen med jevnlig dialogmøter med sentrale departement / direktorater
 - ✓ Vurdere å etablere den britiske praksisen med å be departement/direktorat om en tilbagemelding om hvor fornøyd de er med veiledningen på årlig basis (satisfaction rating). Dette kan gi et nyttig grunnlag for videre styrking av relasjoner
2. **Regelrådet kan tydeliggjøre i hvilken grad deres arbeid har en effekt på utredningskvalitet og verdiskapning ved å styrke sitt sporingsarbeid.** Regelrådet gjør en god innsats i monitorering av utredningskvalitet og eget arbeid. Dette arbeidet kan ytterligere styrkes. Et argument mot videre forsøk på å tydeliggjøre effekten av arbeidet har vært at det kan være vanskelig å skille mellom når forandringer gjøres som følge av Regelrådets innspill eller av innspill fra andre aktører. Her mener vi at prinsippet bidrag over attribusjon (*contribution rather than attribution*) bør følges. Med andre ord, hvis det kan sannsynliggjøres at Regelrådets innspill har vært medvirkende, så kan hele effekten telles. Følgende tiltak anbefales:
 - ✓ Gjør en mer utfyllende analyse av effekten av høringer ved å spore eventuelle justeringer i lover og regler etter høringsprosessen

- ✓ Vurder om det er mulig å tallfeste verdiskapning oppnådd ved å redusere kostnader forårsaket av ikke tilstrekkelig utredete lover og regler.
3. **Ved å gi Regelrådet sterkere virkemidler kan effekten av Regelrådets arbeid styrkes.** Det er per i dag ikke et krav om at regelgivere tar stilling til Regelrådets uttalelser. Flere respondenter har påpekt at dette begrenser effekten av Regelrådets arbeid. Flere etterspør en stopp-funksjon, hvor et forslag er stanset for ytterligere utredning om Regelrådet gir et rødt lys. Vi mener derimot at det vil gi for høye forpliktelser og risiko. Vi anbefaler i stedet:
- ✓ Vurder innføring av den danske modellen med «Følg eller Forklar», hvor myndigheter er pålagt å følge Regelrådets uttalelser eller forklare hvorfor de ikke gjør det.
4. **Regelrådet kan styrke effekten av sitt arbeid ved å løfte synligheten.** Regelrådets posisjon som en viktig aktør i den norske forvaltningen er ikke tydelig forankret. Dette fortsetter å være en begrensende faktor i dets arbeid. Vi anbefaler de følgende tiltak:
- ✓ Undersøk muligheter til å rekruttere flere tydelige profiler til rådet.
 - ✓ Rådet bør i større grad delta i veiledningsmøter
 - ✓ Delta mer aktivt i samfunnsdebatten gjennom, f.eks, kronikker i aviser og tidsskrift

Vedlegg 1 Dokumentliste

KPMG har gjennomgått følgende dokumentasjon i evalueringen:

Cordova-Novion og Jacobzone (2011). "Strengthening the Institutional Setting for Regulatory Reform: The experience from OECD Countries," OECD Working Papers on Public Governance No. 19

DFØ (2017) «Tilfredsstiller statlige utredninger utredningsinstruksens krav? En nullpunktsmåling ved iverksettelse av ny instruks i 2016»

DFØ (2020) «Tilfredsstiller statlige utredninger utredningsinstruksens krav? Statusmåling 2019»

DFØ (2016) «Utredningsinstruksen»

Difi (2012) «Graves det dypt nok? Om utredningsarbeidet i departementene»

Etablering av og vedtekter for Regelrådet (2016) Etablering av og vedtekter for Regelrådet (FOR-2015-12-11-1903). Lovdata

Innst. 224 S (2009-2010) Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Nærings- og fiskeridepartementet (2015), Hovedinstruks for styringen av Regelrådet

Nærings- og fiskeridepartementet (2015) Etablering av Regelrådet

Nærings- og fiskeridepartementet (2020) Statsbudsjett 2021: Tildelingsbrev til Regelrådet

Nærings- og fiskeridepartementet (2019) Statsbudsjett 2020: Tildelingsbrev til Regelrådet

Nærings- og fiskeridepartementet (2018) Statsbudsjett 2019: Tildelingsbrev til Regelrådet

OECD (2012), «Recommendation of the council on regulatory policy and governance»

OECD (2018), «OECD Regulatory Policy Outlook 2018»

Regelrådet (2018) Årsrapport for 2017

Regelrådet (2019) Årsrapport for 2018

Regelrådet (2020) Årsrapport for 2019

Regelrådet (2021) Årsrapport for 2020

Regelrådet (2021) Arbeidsprosessen i Regelrådet knyttet til hver uttalelse

Regelrådet (2021) Informasjon om Regelråd internasjonalt

Regelrådet (2021) Hva skjer videre i saker Regelrådet uttaler seg til?

Regelrådet (2021) Regelrådets prosess med høringssaker

Regelrådet (2021) Kriterier for utvelgelse av saker for uttalelse fra Regelrådet

Regelrådet (2021) Kartlegging 2018-2020

Regelrådet (2020) «Innspill til arbeidsgruppen som utreder departementenes EØS-arbeid»

Regelrådet (2021) «Forenklingskonferansen»

Regelrådet (2021) Strategi 2021-2023

Riksrevisjonen (2016-2017) «oppfølging av forvaltningsrevisjoner som er behandlet av Stortinget». Dokument 3:1

Riksrevisjonen (2012-2013) «undersøkelse av om offentlige tiltak utredes på en tilfredsstillende måte». Dokument 3:10

Representantforslag 61 S (2009-2010) om etablering av et eget Regelråd

Skriftlig spørsmål fra Geir Pollestad (Sp til næringsministeren). Dokument nr 15:1556 (2015-2016)

UK Regulator Policy Committee (2020), "Regulatory Policy Committee Corporate Report 2018 – 2020"

I forbindelse med case-gjennomgangen er følgende dokumentasjon gjennomgått:

EU (2016), transmissible animal diseases and amending and repealing certain acts in the area of animal health (Animal Health Law)

EU (2017) Kontrollforordning (EU) 2017/625 – artikkel 164 Endring av forordning (EU) 2016/429 og tilhørende overgangsbestemmelser

Den Europæiske unions Tidende (2021) Kommisjonens gjennomførelsesforordning (EU) 2018/1882 af 3. december 2018

Direktoratet for byggkvalitet (2019), høringsnotat endringer i byggteknisk forskrift (forskrift av 19. juni 2017 nr. 840)

Finansdepartementet (2019) Forskrift om krav til finansforetakenes utlånspraksis for forbrukslån (FOR-2019-02-12-83). Lovdata

Finansdepartementet (2020) Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak for budsjettåret 2021 – skatter avgifter og toll 2021 (Prop. 1 LS)

Finanstilsynet (2018) Høringsnotat – utlånspraksis til forskrift om forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån

Finanstilsynet (2019) Rundskriv fra Finanstilsynet – RFT-2019-5

Forskrift om endring i forskrift om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (2021) Klimakvoteforskriften. Lovdata

Forskrift om fiskefartøy på 15 m og derover (2000). Forskrift om konstruksjon, utstyr, drift og besiktelser for fiske- og fangstfartøy med største lengde på 15 meter og derover. FOR-2000-06.13.660. Lovdata

Konsensusgruppen (2015) Rapport fra Konsensusgruppen for etablering av revidert regelverk vedrørende brannvern på campingplasser

Mattilsynet (2019) høring – forslag til ny dyrehelseforskrift.

Mattilsynet (2019) Sammenstilling og vurdering av høringsuttalelser om utkast til forskrift om dyrehelseforskriften

Miljødirektoratet (2020) Høring av forslag om endringer i klimakvoteforskriften

Nærings- og fiskeridepartementet (2020), høringsnotat – forslag til ny lov om nasjonale prosedyrer i saker om offentlig støtte (støtteleven)

Nærings- og fiskeridepartementet (2021) Proposisjon til Stortinget (forslag til vedtak) Lov om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte (støtteprosessloven) (Prop. 212 L)

Oslo Economics (2017) Forenklet samfunnsøkonomisk analyse av virkningene av endring i reglene for avstand mellom campingplasser.

Regelrådet (2018) Regelrådets uttalelse til NOU 2018:4 Sjøveien videre – forslag til ny havne- og farvannslav

Regelrådet (2018) Regelrådets uttalelse til utkast til forskrift om forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån

Regelrådet (2019) høringssvar til forslag om endringer i byggt teknisk forskrift § 11-6 om brannsikkerhet og avstandskrav på campingplasser

Regelrådet (2020) Regelrådets uttalelse til forslag til opplysningsplikt om opsjonsordninger i små oppstartsselskaper

Regelrådet (2020), Regelrådets uttalelse til forslag om ny lov om nasjonale prosedyrer i saker om offentlig støtte

Regelrådet (2020) Regelrådets uttalelse til forslag om endringer i klimakvoteforskriften

Regelrådet (2020) Regelrådets uttalelse til oppdatert forslag til endring av forskrift om konstruksjon, utstyr, drift og besiktelser for fiske- og fangstfartøy med største lengde på 15 meter og derover.

Regelrådet (2020), Uttalelse til forslag til ny dyrehelseforskrift

Skatteetaten (2020) høringsnotat – opplysningsplikt om opsjonsordninger i små oppstartsselskaper

Sjøfartsdirektoratet (1993) Krav til godkjent regningsbåt på fiske og fangstfartøy

Sjøfartsdirektoratet (2020) Forskrift om endring av forskrift om konstruksjon, utstyr, drift og besiktelser for fiske- og fangstfartøy med største lengde på 15 meter og derover – rundskriv serie R

Sjøfartsdirektoratet (2020) høring forslag til endring av forskrift om konstruksjon, utstyr, drift og besiktelser for fiske- og fangstfartøy med største lengde på 15 meter og derover – oppdatert

SP Fire Research AS (2016), Brannsikkerhet på campingplasser

Vedlegg 2 Intervjuer og fokusgrupper

Intervjuer

Rådsleder (Regelrådet)	21.09.21
Leder sekretariat (Regelrådet)	10.09.21
Fagdirektør (Regelrådet)	16.09.21
Fagdirektør (Regelrådet)	16.09.21
Rådsmedlem (Regelrådet)	17.09.21
Rådsmedlem (Regelrådet)	25.10.21
Avdelingsdirektør økonomiseksjonen (Finansdepartementet)	03.09.21
Avdelingsdirektør (Justisdepartementet)	16.09.21
Spesialrådgiver (Skatteetaten)	07.09.21
Juridisk seniorrådgiver (Sjøfartsdirektoratet)	06.09.21
Seniorrådgiver (Mattilsynet)	03.09.21
Seniorrådgiver (Nærings- og fiskeridepartementet)	13.09.21
Fagleder næringsjus (NHO)	07.09.21
Fagsjef (DFØ)	08.09.21
Avdelingsdirektør (Nærings- og fiskeridepartementet)	27.09.21
Fagdirektør (Nærings- og fiskeridepartementet)	
Senior Policy Advisor (Regelrådet Sverige/Tillvaxtverket)	20.09.21
Virksomhetsleder (Regelrådet Sverige/Tillvaxtverket)	
Deputy Head, Regulatory policy division (OECD)	20.09.21
Spesialkonsulent (Erhvervsstyrelsen)	29.10.21
Senior policy advisor (Regulatory policy committee)	22.10.21

Fokusgrupper og workshop

Halvor Sigurdson (NHO)	01.10.21
Hanne Opsahl (Regnskap Norge)	
Cecilie Ask (Finanstilsynet)	28.09.21
Tonje Faanes (Arbeidstilsynet)	
Kjetil Mastad Vestergaard (Miljødirektoratet)	
Fredrik Wittenberg Andersen (Mattilsynet)	
Henrikke Roald (Sjøfartsdirektoratet)	
Sandra Riise (rådet)	29.09.21
Dag Arne Aarnes (sekretariatet)	

Kristin Johnsrud (sekretariatet)
Maria Rosenberg (sekretariatet)
Marte Grønvold (sekretariatet)
Merete Grøtt Grinde (sekretariatet)
Joar Grimsbu (rådet)
Gry Agnete Alsos (rådet)
Siri Pettersen Strandenæs (rådet)
Øystein Moan (rådet)
Just Hjalmar Johansen (rådet)
Stian Hervik Frantzen (sekretariatet)

Vedlegg 3 Case-gjennomgang

Oversikt over utvalgte case

Høring	Type utreder	Opphav	Type regelverk	Regelrådets vurdering av utredningskvaliteten
Forslag til ny dyrehelseforskrift	Tilsyn (mattilsynet)	EØS	Forskrift	Rød
Forslag til ny lov om nasjonale prosedyrer i saker om offentlig støtte	Departement (NFD)	EØS	Lov	Gul
Opplysningsplikt om opsjonsordninger i små oppstartsselskaper	Skatteetaten	Nasjonalt	Lov Forskrift	Rød
Utkast til forskrift om forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån	Departement (FD)	Nasjonalt	Forskrift	Gul
NOU 2018: 4 Sjøveien videre – Forslag til ny havne- og farvannslov	Departement (SD)	Nasjonalt	Lov	Rød
Forslag til endringer i byggteknisk forskrift § 11-6 om brannsikkerhet og avstandskrav på campingplasser	Direktorat (direktoratet for byggkvalitet)	Nasjonalt	Forskrift	Rød
Forskrift om endring av forskrift 13. juni 2000 nr. 660 om konstruksjon, utstyr, drift og besiktelser for fiske- og fangstfartøy med største lengde på 15 meter og derover	Direktorat (sjøfartsdirektoratet)	Internasjonalt (Merket av RR som nasjonalt)	Forskrift	Rød
Forslag til endringer i klimavoteforskriften	Direktorat (miljødirektoratet)	EØS	Forskrift	Gul

Nærmere om utvalgte case

Case 1 Mattilsynet – forslag til ny dyrehelseforskrift	
Kategorier	Tilsyn, EU, Forskrift
Beskrivelse	Gjennomføring av ny dyreheslovsforordning (EU – Animal Health Law). Smittevern og klassifisering av sykdommer relatert til forflytting av dyr over landegrenser
Virkninger for næringslivet beskrevet i høringsnotatet	Virkninger er omtalt som ikke spesielt belastende for næringsliv. Omfattende regelendringer vil kreve veiledere fra Mattilsynet. Reguleringer på noen områder kan medføre nye kostnader for selskapet (omfang ikke estimert)
Høringsprosess	Mattilsynet sendte høringsforslag til Regelrådet. Mattilsynet hadde et møte med Regelrådet hvor de blant annet ble enige om at Regelrådet kan gi kommentarer om spesielt utfyllende regelverk før offisiell høring
Regelrådets vurdering av utredningskvalitet	Regelrådet mente at forslaget ikke er tilstrekkelig utredet - Mangler samlet oversikt over hvem som er berørt - Virkninger som er trukket frem ser ut til å være noe tilfeldig - Mangler tallfesting av virkninger Mattilsynet vurderer at de kunne være mer konkrete i sine vurderinger av konsekvensene
Hovedpunkter fra høringsuttalelsen fra Regelrådet	Anbefaling fra Regelrådet om at Mattilsynet bør legge stor vekt på grundige utredninger av virkninger for næringsliv i kommende høringer av utfyllende bestemmelser.
Virkning av regelrådets uttalelse (samfunnsnytte)	Regelrådets uttalelser gitt stor oppmerksomhet i Mattilsynets sammenstilling og vurdering av høringsuttalelser. Dette var bare del en av en mer omfattende prosess, så mulig at Regelrådets får konkrete eksempler, selv om det ikke var tilfelle i denne runden
Case 2 Nærings- og fiskeridepartementet – forslag til ny lov om nasjonale prosedyrer i saker om offentlig støtte	
Kategorier	Departement, forslag til ny lov (nasjonale initiativ)
Beskrivelse	NFD sendte på høring forslag til ny lov om nasjonale prosedyrer i saker om offentlig støtte. Hovedmålet med lovforslaget var å sikre en klar og helhetlig regulering av de nasjonale prosedyrene som kommer til anvendelse i saker som gjelder offentlig støtte
Virkninger for næringslivet beskrevet i høringsnotatet	Tilbakekalling av feilaktig tildelt støtte kan få store konsekvenser for støttemottaker. Det er først og fremst støttegiveres ansvar at støtten tildeles korrekt
Høringsprosess	Lovforslaget sendt til høring. Svar mottatt fra 25 organisasjoner, inkludert offentlige etater, næringslivsorganisasjoner og ett advokatfirma (en lang rekke advokatfirma hadde mottatt høringen)
Regelrådets vurdering av utredningskvaliteten	Regelrådet finner at lovforslaget ikke var tilstrekkelig utredet
Hovedpunkter fra høringsuttalelsen fra Regelrådet	Departementet har gjort grundig rede for relevant EU- og EØS-rett, og hva som er nasjonalt handlingsrom på dette området. Det er positivt at departementet har gjort rede for regulering i andre land, inkludert det pågående lovarbeidet på Island. Departementet har også vurdert noen alternativer i drøftingen av de enkelte bestemmelsene. Departementet har gjort rede for samlet omfang av støtte, men ikke hvilke typer bedrifter og næringer som har mottatt denne støtten. Regelrådet stilte som følge av dette spørsmål om hvorfor departementet ikke benytter [tilgjengelig data] for å beskrive og tallfeste ordningen og de berørte.

	Departementet har vurdert virkninger av forslaget i et eget kapittel. Virkninger er kvalitativt beskrevet, men ikke forsøkt tallfestet. Tilbakebetalingsordninger er ikke utredet. Regelrådet understrekte at tildeling av støtte i strid med reglene, med påfølgende krav om tilbakebetaling, kan være en betydelig byrde for næringslivet. Regelrådet mente departementet bør vurdere ytterligere veiledning og koordinering ovenfor offentlig etater som tildeler offentlig støtte, uten at dette nødvendigvis bør fremgå av loven
Virkninger av Regelrådets uttalelse (samfunnsnytte)	Endelig forslag ble fremmet for regjering 11. juni 2021. I lys av Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Regelrådets innspill fant departementet grunn til å justere bestemmelsen om tilbakeføringsfristens lengde. Krav om tilbakeføring forfaller til betaling to måneder etter at vedtaket om tilbakeføring er mottatt av støtte mottaker (prop. 212 L 20/21, s. 48)
Case 3 Skatteetaten – høring opplysningsplikt om opsjonsordninger i små oppstartsselskaper	
Kategorier	Nasjonalt initiativ, lov og forskrift
Beskrivelse	Høringen gjaldt forslag om endring i lov om skatteforvaltning av 27. mai 2016. nr 14 (skatteforvaltningsloven) § 7-10 første ledd ny bokstav h. Forslaget ville gi hjemmel etter skatteforvaltningsloven § 7-13 til å fastsette forskrift om innholdet i opplysningsplikten. Dette ble foreslått regulert i forskrift 23. november 2016 nr. 1360 til skatteforvaltningsloven (skatteforvaltningsforskriften) nytt delkapittel I til § 7-10.
Virkninger for næringslivet beskrevet i høringsnotat	Virkningene for næringslivet er beskrevet kvalitativt i høringsnotatet. Det fremgår at kostnadene hovedsakelig vil bestå i å få levert inn opplysninger selskapene forutsetningsvis allerede har, eventuelt kjøpe tjenester fra en regnskapsfører for å få levert opplysningene. Skattedirektoratet har ikke vist anslag på administrasjonskostnadene selskapene vil få ved å oppfylle opplysningsplikten. Regelrådet mener dette er en svakhet ved utredningen. Etter Regelrådets vurdering bør det være mulig å gi et anslag på disse kostnadene.
Høringsprosess	Skatteetaten sendte høringsforslag til liste bestående av 53 høringsinstanser, deriblant Regelrådet
Regelrådets vurdering av utredningskvalitet	Regelrådet mente at forslaget ikke var tilstrekkelig utredet
Hovedpunkter fra høringsuttalelsen fra Regelrådet	Regelrådet stilte spørsmål ved om hensynet til enkelhet for oppstartsselskapene er tillagt nok vekt i avveiiingen mellom de ulike rapporteringsløsningene som Skattedirektoratet har vurdert. Regelrådet mente den direkte nytten ved opplysningsplikten hovedsakelig vil tilfalle myndighetene, mens selskapene får administrative kostnader ved å oppfylle plikten. Regelrådet mente det burde kommet tydeligere frem i høringsnotatet hvorvidt opplysningene det bes om er helt nødvendige, og ikke bare noe som er "greit å ha".
Virkning av Regelrådets uttalelse (samfunnsnytte)	Departementet foreslo at ordningen trådte i kraft 1. januar 2021, og at det ved første rapportering skulle gis opplysninger om alle opsjoner tildelt under ordningen i 2018. I prop 1LS (2020-2021) henvises det bl.a til Regelrådets uttalelse i forbindelse med den foreslåtte ordningen. Departementet viser til at det er gjort forhåndsvurderingen av noen av Regelrådets foreslåtte innspill og tiltak (bl.a rapporteringsløsninger). Regelrådet påpekte også svakhet ved manglende oversikt over bedrifter og selskaper som ble rammet av ordningen. Denne argumentasjonen ble benyttet av departementet til å underbygge behovet for å innføre rapporteringsplikten da det på daværende tidspunkt ikke fantes tall for dette.
Case 4 Finansdepartementet – høring utkast til forskrift om forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån	
Kategorier	Nasjonalt initiativ, forskrift
Beskrivelse	Finansdepartementet ba i brev 19. juni 2018 Finanstilsynet om å utarbeide et høringsnotat med utkast til forskrift om forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån. Finanstilsynet oversendte sitt utkast til departementet 31. august 2018. Dette ble sendt på høring

Virkninger for næringslivet beskrevet i høringsnotatet	Regelrådet mente at utredningen av virkningene for næringslivet hadde svakheter. De mente også at utredningen av konkurransevirkninger for næringslivet hadde svakheter. Det ble videre påpekt at det ikke var drøftet eksplisitt om de nye tiltakene ville øke etableringskostnadene for nystartede foretak
Høringsprosess	Finansdepartementet sendte høringsforslag til alle departement i tillegg til en liste bestående av 52 høringsinstanser, deriblant Regelrådet.
Regelrådets vurdering av utredningskvalitet	Utredningen har svakheter
Hovedpunkter fra høringsuttalelsen fra Regelrådet	Regelrådet påpekte at forskriftene er enkle, oversiktlige og like for alle. Samtidig kan ikke Regelrådet se at forslaget innebærer forenklinger for næringslivet. Det er ikke drøftet eksplisitt om de nye tiltakene vil øke etableringskostnader for nystartede foretak. Formålet med forskriftene er greit begrunnet, men de inneholder bestemmelser som vil gripe kraftig inn i driften til en del nye aktører i dette markedet. Det gjelder de foretakene som baserer sin drift på en forretningsmodell med svært rask saksbehandling av lånesøknader. Så sterke virkemidler reiser, etter Regelrådets oppfatning, krav om mer grundig utredning enn det som her ligger til grunn. Regelrådet berømmet departementet og Finanstilsynet for at det er gjennomført en undersøkelse av de faktiske forholdene i dette markedet, men beskrivelsen av de uheldige sidene ved dette markedet er forholdsvis knapp. Høringsnotatet drøfter ikke hva som kunne vært oppnådd med alternative tiltak som for eksempel opplysningskampanjer, regulering av rente som kan kreves mv.
Virkninger av Regelrådets uttalelse (samfunnsnytte)	Forskriften ble fastsatt 12.02.19 – bankene måtte tilpasse seg de nye kravene innen 15.mai 2019. Regelrådet oppgir at saken kun ble omtalt i en kort pressemelding

Case 5 Samferdselsdepartementet - høring av NOU 2018: 4 Sjøveien videre – Forslag til ny havne- og farvannslov

Kategorier	Nasjonalt initiativ, lov
Beskrivelse	Norsk offentlig utredning om forslag til ny havne- og farvannslov.
Virkninger for næringslivet beskrevet i høringsnotatet	Høringsnotatet er en NOU på 236 sider. Næringslivet er nevnt 12 steder i høringen.
Høringsprosess	Høringen er sendt ut til flere hundre høringsinstanser, blant annet alle kommunene i Norge. Regelrådet var ikke en av høringsinstansene.
Regelrådets vurdering av utredningskvalitet	Regelrådet finner at forslaget ikke er tilstrekkelig utredet
Hovedpunkter fra høringsuttalelsen fra Regelrådet	Regelrådet vurderte at utvalget burde identifisert alternative tiltak på flere områder. De påpekte blant annet at utvalget ikke ga egne vurderinger av spørsmål knyttet til havnestruktur og om de oppfattet at det innenfor et mål om desentralisert havnestruktur er rom for alternative utforminger av regler som påvirker forvaltning av havnenes kapital og areal. Regelrådet savner opplysninger og kvantifisering av de konkrete konsekvensene forslagene vil ha for næringsaktører, som brukere av havner, vareeiere, operatører i havner, private havner og andre. Regelrådet vil også trekke frem svakheter knyttet til utvalgets utredning om forslag til å fjerne hjemmelen for havners mottakspått. Utvalgets hovedargumentet for å fjerne bestemmelsen er at de mener at tilgang til havneinfrastrukturen er tilstrekkelig regulert gjennom myndighetsmisbrukslæren og konkurranseretten. Utvalgets flertall gir en juridisk begrunnelse for dette, men Regelrådet savner at de praktiske og økonomiske virkninger for henholdsvis havneiere og havnebrukere også belyses. Det fremgår ikke av NOUen om hensynet til små virksomheter er særskilt vurdert.

	Regelrådet vil gjerne rose utvalget for forslagene om å forenkle selve lovteksten i havne- og farvannsloven, samt for å foreslå en mer oversiktlig fordeling av ansvar og myndighet for sikkerhet og fremkommelighet i farvannet. Dette vil ventelig gi et mer oversiktlig regelverk og forvaltningsstruktur å forholde seg til for næringslivet.
Virkninger av Regelrådets uttalelse (samfunnsnytte)	Regelrådet hadde møte med Samferdselsdep. om denne saken 8. juni 2018. Det foreligger to proper i saken: Prop. 86 L (2018-2019) og Prop. 108 L (2018-2019). Uttalelsen er omtalt i prop. 86 L.
Case 6 Direktoratet for byggkvalitet – forslag til endringer i byggt teknisk forskrift § 11-6 om brannsikkerhet og avstander på campingplasser	
Kategorier	Forskrift, nasjonalt initiativ
Beskrivelse	På oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) sendte Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) forslag om endringer i TEK17 § 11-6 Tiltak mot brannspredning mellom byggverk på høring. Endringene gjaldt nye krav til avstand mellom campingenheter for å ivareta forsvarlig brannsikkerhet på campingplasser. Høringsforslaget ville bidra til forenkling av regelverket og tilrettelegge for forutsigbarhet og likebehandling.
Virkninger for næringslivet beskrevet i høringsnotatet	Regelrådet påpekte svakhet ved at forslaget ikke avklarer om de foreslåtte regelendringene ville gitt tilbakevirkende kraft. De påpekte også at dette førte til at vurderingene rundt hvem som blir berørt og virkningene av tiltaket blir usikre. Berørt næringsliv er ikke beskrevet i høringsnotatet utover å slå fast at endringene gjelder for campingplasser i Norge. Hvor mange av virksomhetene som er små eller mellomstore er ikke nevnt. Regelrådet kan ikke se at hensynet til små virksomheter er særskilt vurdert
Høringsprosess	Forslaget ble sendt på høring og det er oppgitt en lang liste med høringsinstanser på DiBK sine hjemmesider. Vi kan derimot ikke se at Regelrådet stod på denne listen. Regelrådet har likevel gitt sin uttalelse
Regelrådets vurdering av utredningskvalitet	Regelrådet mente at høringsnotatet ikke var tilstrekkelig utredet
Hovedpunkter fra høringsuttalelsen fra Regelrådet	Dersom de foreliggende faglige utredningene hadde blitt brukt i høringsnotatet på en hensiktsmessig måte, ville notatet fremstått mer komplett og saken ville fremstått som bedre utredet. Det sentrale spørsmålet om de foreslåtte regelendringene vil få tilbakevirkende kraft er ubesvart, og dette fremstår som en betydelig mangel ved høringsnotatet. Nyteffekter for endringene er tilfredsstillende kartlagt, men utredningen av kostnadene for næringslivet har flere mangler. Regelrådet savner også en god beskrivelse av de berørte næringene og bedriftene, og en oversikt over bruken av de forskjellige avstandskravene på campingplasser i dag. DiBK skal ha ros for tidlig involvering av berørte parter. På den andre siden stilte Regelrådet spørsmål ved at direktoratet ønsket å iverksette endringene så raskt som 1. juli samme år, uten å lytte til hva bransjen mente var et realistisk tidspunkt for iverksetting. Det gjeldende regelverket har blitt tolket ulikt, noe som igjen har ført til ulik praktisering av avstandsreglene i kommunene og på campingplassene. Forslaget til endringer vil trolig rydde en stor del av tolkningsulikhetene av veien og sørge for mer lik praksis i hele landet. Regelrådet er enig med direktoratet at dette vil utgjøre en mulig forenkling og ha en nytteeffekt for bransjen. Nyten er ikke tallfestet, og det er kanskje ikke enkelt å gjøre.
Virkninger av Regelrådets uttalelse (samfunnsnytte)	I høringen ble det tatt sikte på at de nye reglene skulle tre i kraft fra 1. juli 2019. Regelrådet påpekte i uttalelsen at det var kort frist. De hadde et møte med DiBK og KMD om denne saken 14. mai 2019. 21. mai 2019 skrev regjeringen i en pressemelding: Endringene skulle etter planen gjelde fra 1. juli 2019, men blir nå utsatt for å gi næringen bedre tid til å omstille seg. Det ble også spesifisert at de foreslåtte reglene ikke ville få tilbakevirkende kraft for lovlig plasserte campingenheter. Departementet påpekte i en pressemelding 5. juni 2020 at det fremdeles er de gamle reglene som gjelder, og at det ikke blir innført noe nye avstandskrav i sommer. De påpekte også at de nye reglene skulle tre i kraft

	utenom sesongen når de er på plass. I nov. 2020 sendte KMD på høring forslag til hjemmel for forskrift om parsellinndeling av campingplasser. Dette forslaget erstatter ikke forslaget om 4 meter avstand, men kommer i tillegg til dette. Det fremgår av en pressemelding fra regjeringen fra april 2021 at kravet på 4 meter innføres fra 2022. Regelrådet finner imidlertid ikke endringsforskriften på nåværende tidspunkt. Det klargjøres at endringen ikke har tilbakevirkende kraft og ikrafttredelse er utsatt sammenlignet med det opprinnelige forslaget.
Case 7 Sjøfartsdirektoratet - høring forskrift om endring av forskrift 13. juni 2000 nr. 660 om konstruksjon, utstyr, drift og besiktelser for fiske- og fangstfartøy med største lengde på 15 meter og derover	
Kategorier	Nasjonalt initiativ, forskrift
Beskrivelse	Sjøfartsdirektoratet sendte et forslag til revidert og oppdatert forskrift 13. juni 2000 nr. 660 om konstruksjon, utstyr, drift og besiktelser for fiske- og fangstfartøy med største lengde på 15 meter og derover på høring.
Virkninger for næringslivet beskrevet i høringsnotatet	Sjøfartsdirektoratet har i høringsnotatet vurdert konsekvensene for næringslivet i alle de foreslåtte bestemmelsene hvor det er relevant.
Høringsprosess	Forslaget ble sendt på høring og det er oppgitt en lang liste med høringsinstanser på Sjøfartsdirektoratets hjemmesider. Vi kan derimot ikke se at Regelrådet stod på denne listen. Regelrådet har likevel gitt sin uttalelse
Regelrådets vurdering av utredningskvalitet	Forslaget er ikke tilstrekkelig utredet
Hovedpunkter fra høringsuttalelsen fra Regelrådet	Regelrådet mente at nytte- og kostnadsvirkningene som lå til grunn for de ulike forslagene var for lite omtalt i høringsnotatet. Vurderingene som Sjøfartsdirektoratet har gjort, kunne vært tydeligere belyst. På flere punkter i høringsnotatet skriver direktoratet at det ikke er konsekvenser for næringen da endringene bare stadfester etablert praksis. En konsekvensvurdering av endret regelverk skal sammenligne hva som skiller det foreslåtte regelverket fra det gjeldende regelverket. Sjøfartsdirektoratet kunne med fordel belyst hvor mange fartøy som har endret praksis. Siden problembeskrivelsen er knapp kan det være vanskelig for høringsinstansene å forstå både innholdet i saken og fraværet av diskusjon av alternative løsninger. For §2-16 første ledd (lensepumper) åpner direktoratet for alternativ måte å installere lensepumper etter innspill fra næringen. Her kunne direktoratet også benyttet muligheten til å diskutere alternativer tiltak til andre deler av forskriften. Regelrådet kan ikke se at direktoratet har diskutert forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet i høringsnotatet. Overgangsordningene må være tilstrekkelige til å få utbedret utstyr som må oppgraderes. Videre avhenger en vellykket gjennomføring av direktoratets tilsyn og sertifiseringer. Kostnadene som følger av forslagene er muligens lave sammenlignet med den oppnådde sikkerhetsgevinsten man oppnår, men kostnadene kan oppleves som store for de enkelte fartøyene som påvirkes mest. Høringsnotatet gir imidlertid ikke noen samlet fremstilling av nytte og kostnader i saken. Det mangler også en grundig nok beskrivelse av problemstillingen og alternative tiltak, eller begrunnelse for hvorfor alternative tiltak ikke er tatt med i høringsnotatet. Derfor mener Regelrådet at høringsnotatet ikke viser tydelig nok at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.
Virkninger av Regelrådets uttalelse (samfunnsnytte)	Regelrådet hadde et møte med Sjøfartsdirektoratet om denne saken i november 2020. Regelrådet påpekte i uttalelsen og på veiledningsmøtet at risikoen ved nullalternativet måtte belyses for å legitimere kostnaden som ble påført næringen. I rundskriv publisert i forbindelse med fastsettelse av forskrift er det lagt til: "I denne fartøygruppen har åpne shelterdekkere et uakseptabelt lavt sikkerhetsnivå etter dagens sikkerhetsstandard. Eventuelle forlis medfører også høy risiko for tap av liv og de samfunnsøkonomiske konsekvensene kan være store som følge av én enkelt hendelse".

Case 8 Miljødirektoratet – Høring forslag til endringer i klimakvoteforskriften

Kategorier	EØS-relevant, forskrift
Beskrivelse	Miljødirektoratet foreslo endringer i gebyrsatsene og Det norske registeret for klimakvoter. Sistnevnte innebar ingen nye krav.
Virkninger for næringslivet beskrevet i høringsnotatet	Miljødirektoratet gjør grundig rede for problem og mål med utredningen. De positive og negative virkningene av forslaget er drøftet i høringsnotatet, men beskrivelsen av virkninger og berørt næringsliv kunne vært grundigere. Regelrådet savner for eksempel mer informasjon om når og hvor ofte hvert enkelt gebyr vil bli belastet virksomhetene, slik at det er mulig å få oversikt over den totale gebyrbelastningen per år.
Høringsprosess	Høringen varte fra 6.11.20 til 15.01.21 og det ble avgitt syv høringssvar.
Regelrådets vurdering av utredningskvalitet	Utredningen har svakheter
Hovedpunkter fra høringsuttalelsen fra Regelrådet	Regelrådet mener det er positivt at gebyrordningen legger til rette for en mer rettferdig fordeling av kostnadene. Det er imidlertid en utfordring at det kan oppstå usikkerhet hos søker med hensyn til gebyrnivået. Etter Regelrådets vurdering er det avgjørende at søker får informasjon om gebyrnivået på forhånd, og at Miljødirektoratet gir veiledning med sikte på å få ned saksbehandlingstiden og dermed også gebyrkostnaden for søker. Miljødirektoratet kunne for eksempel vurdert om forhåndsvalg av gebyrsats bør være bindende for direktoratet. Regelrådet stiller spørsmål ved om klimakvoteloven § 11 andre ledd kan benyttes som hjemmel for en forskriftsbestemmelse om opplysningsplikt. Videre burde Miljødirektoratet utredet virkningen av å utvide opplysningsplikten til å omfatte alle kontohavere i kvoteregisteret.
Virkninger av Regelrådets uttalelse (samfunnsnytte)	Finner forskrift om endring i forskrift i lovdata, det står at denne er fastsatt av Klima- og miljødepartementet 9. februar 2021. Ingen nyhetssak om dette verken på Miljødirektoratet eller regjeringen.no.

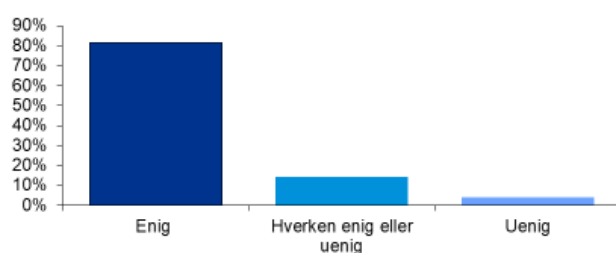
Vedlegg 4 Kartleggingsspørsmål for behandling av høringer

Del to i Regelrådets arbeidsprosess knyttet til behandling av høringer inkluderer en overordnet vurdering av utredningskvalitet i identifiserte høringer. Vurderingen gjøres ut fra kartleggingsspørsmålene i tabellen under. Kartleggingsspørsmålene har vært en del av sekretariatets arbeid siden oppstarten. Spørsmålene har videre vært uendret siden 2018 hvilket muliggjør sammenligning over tid.

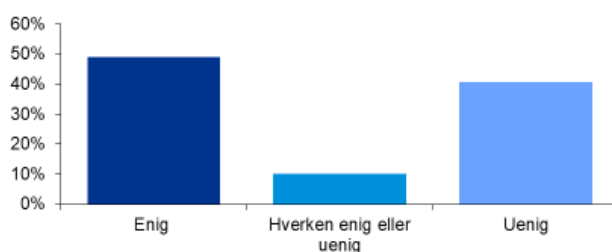
Spørsmål	Svaralternativer
Bakgrunnen for forslaget	✓ Nasjonalt initiativ ✓ EØS-relevant regelverk ✓ Annen internasjonal avtale
Type regulering	✓ Lov ✓ Forskrift ✓ Lov og forskrift
Beskriver utredningen alternative tiltak?	✓ Ja, hovedalternativer ✓ Ja, undervarianter ✓ Nei ✓ Ikke relevant
Berørt næring/saksområde	✓ Inndeling basert på SN2007
Er berørte næringer beskrevet?	✓ Ja, i stor grad ✓ Ja, i noen grad ✓ Nei, men næringen er identifisert ✓ Nei, næringen er heller ikke identifisert
Er virkninger for næringsliv omtalt?	✓ Ja, i stor grad ✓ Ja, men i begrenset grad ✓ Nei
Antatt omfang: berørte	✓ Få berørte ✓ Mange berørte
Antatt omfang: nye kostnader	✓ Lave kostnader ✓ Høye kostnader ✓ Netto besparelse
Antatt omfang av nye kostnader for næringslivet	✓ Automatisk utredning basert på antatt omfang av berørte og kostnader: ✓ Stort omfang av nye kostnader ✓ Middels omfang av nye kostnader ✓ Lite omfang av nye kostnader ✓ Netto besparelse
Er noen av virkningene for næringslivet tallfestet?	✓ Ja ✓ Nei
Er hensynet til små bedrifter vurdert?	✓ Ja ✓ Nei
Er det eksplisitt foreslått forenklinger for næringslivet?	✓ Ja ✓ Nei

Vedlegg 5 Figurer fra spørreundersøkelse

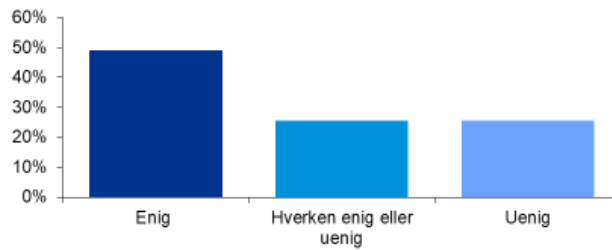
Figur 7: «Når min virksomhet foreslår nytt eller endret regelverk, beskriver vi virkningene for næringslivet i tilstrekkelig grad»

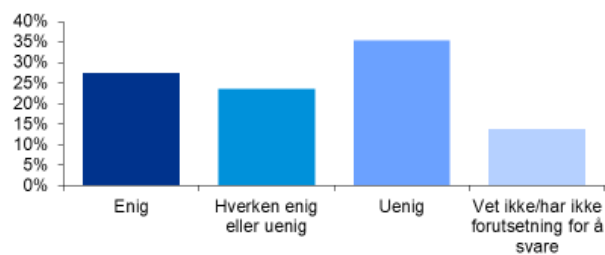
Figur 8 «I min virksomhet kan noen ganger hensyn til effektivitet gå på bekostning av utredningskvaliteten»

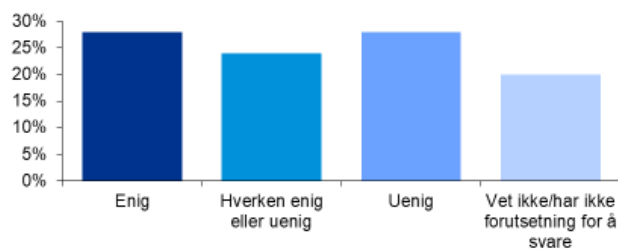
Figur 9 «I min virksomhet går noen ganger politiske hensyn foran faglige vurderinger av konsekvenser for næringslivet»

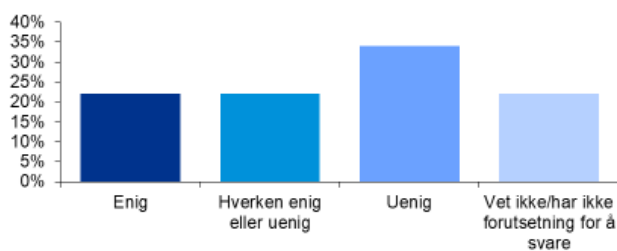
Figur 10 «At Regelrådet finnes gjør at min virksomhet er mer påpasselig og sikrer gode utredninger av virkninger for næringslivet»

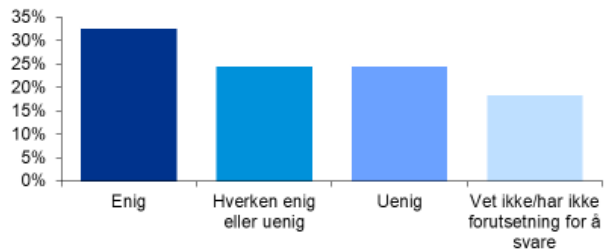
Figur 11 «Når min virksomhet får uttalelser fra Regelrådet, bidrar uttalelsen til at virkninger for næringslivet blir bedre belyst i de konkrete sakene»

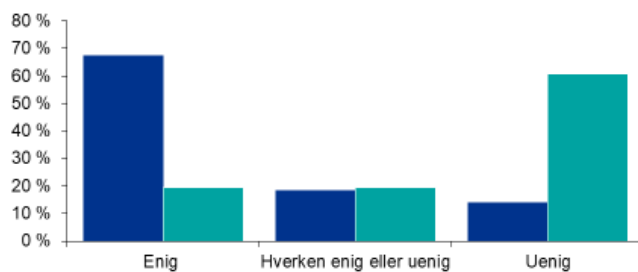
Figur 12 «Regelrådets uttalelser bidrar til at forslag til regelverksendringer blir justert»

Figur 13 «Når min virksomhet får uttalelser fra Regelrådet, bidrar uttalelsen til at virkninger blir bedre belyst i fremtidige saker.»

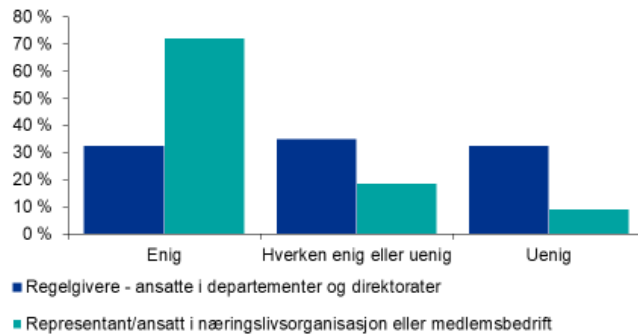

Figur 14 «Virkninger for næringslivet blir tilstrekkelig utredet ved forslag til nytt eller endret regelverk i de fleste tilfeller»

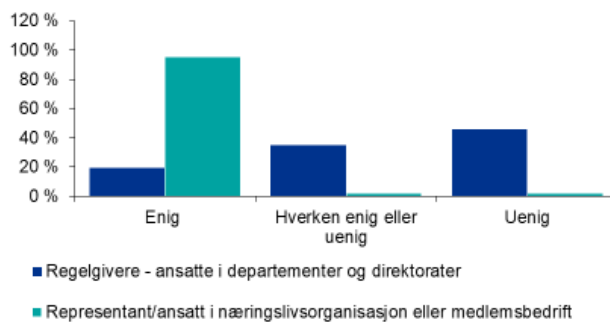

- Regelgivere - ansatte i departementer og direktorater
- Representant/ansatt i næringslivsorganisasjon eller medlemsbedrift

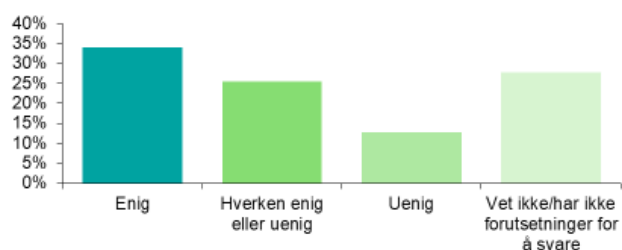
Figur 15 «Regelrådets arbeid bidrar til høyere utredningskvalitet for regelendringer som påvirker næringslivet»

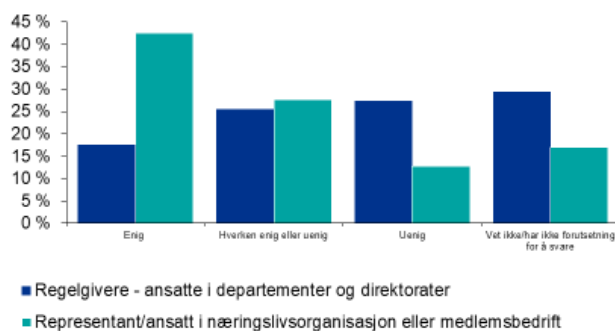
Figur 16 «Det er viktig at Norge har et regelråd»

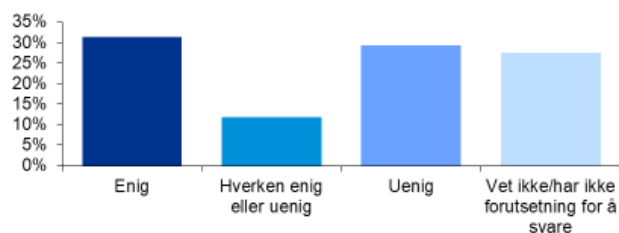
Figur 17 «Regelrådet har god kontakt med næringslivet/involverer næringslivet i tilstrekkelig grad»

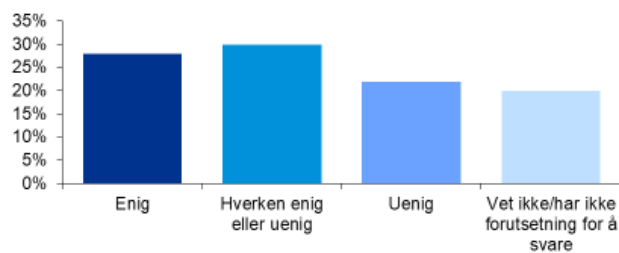
Figur 18 «Mandatet og organiseringen til Regelrådet er hensiktsmessig»

Figur 19. «Regelrådets fargekoder - "grønn", "gul", "rød" - på utredningskvaliteten i en sak, fungerer hensiktsmessig»

Figur 20. «Tidspunktet for når Regelrådet kommer inn i en sak, er hensiktsmessig og ikke for sent»

Kontakt oss

Kine Kjærnet

Partner

T +47 90 56 91 24

E Kine.Kjærnet@kpmg.no

Geir Sundet

Director

T +47 40 63 30 78

E Geir.Sundet@kpmg.no

kpmg.no